

RO

RO

RO

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 6.10.2010
COM(2010) 546 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020
O Uniune a inovării**

SEC(2010) 1161

Rezumat

Într-o perioadă de restricții ale bugetelor publice, de schimbări demografice majore și de creștere continuă a concurenței mondiale, competitivitatea Europei, capacitatea acesteia de a crea milioane de noi locuri de muncă pentru a le înlocui pe cele pierdute cu ocazia crizei și, per ansamblu, viitorul nostru standard de viață, depinde de capacitatea noastră de a stimula inovarea în domeniul produselor, serviciilor, modelelor și proceselor sociale și comerciale. Acesta este motivul pentru care inovarea a fost pusă în centrul Strategiei Europa 2020. De asemenea, inovarea reprezintă cea mai potrivită cale de a aborda provocările societale majore, cum ar fi schimbările climatice, energia și resursele limitate, sănătatea și îmbătrânirea, care devin pe zi ce trece din ce în ce mai urgente.

Europa nu duce lipsă de potențial. Dispunem de cercetători, antreprenori și întreprinderi de talie mondială, precum și de calități unice în ceea ce privește valorile, tradițiile, creativitatea și diversitatea. Am făcut progrese importante în crearea celei mai mari piețe interne din lume. Întreprinderile europene și societatea civilă sunt angajate activ în economiile emergente și în curs de dezvoltare din întreaga lume. Multe inovări care au schimbat lumea au avut loc în Europa. Totuși, putem și trebuie să ne străduim mai mult. Într-o economie mondială aflată în evoluție rapidă, trebuie să ne dezvoltăm calitățile și să căutăm soluții pentru punctele slabe:

- investiții insuficiente în baza noastră de cunoștințe. Alte țări, precum SUA și Japonia, ne depășesc în ceea ce privește aceste investiții, iar China recuperează rapid decalajul;
- condiții cadru nesatisfăcătoare, începând cu accesul insuficient la finanțare, costuri ridicate pentru DPI și terminând cu standardizarea lentă și utilizarea inefficientă a achizițiilor publice. Acesta reprezintă un handicap serios în condițiile în care întreprinderile au posibilitatea de a investi și de a conduce cercetări în multe alte părți ale lumii;
- prea multă fragmentare și duplicare a costurilor. Trebuie să folosim mai eficient resursele și să obținem masa critică.

Cea mai mare provocare pentru UE și pentru statele membre este probabil o abordare mult mai strategică a inovării. O abordare în care inovarea reprezintă obiectivul politic primordial, în care se consideră o perspectivă pe termen mediu și lung, unde toate instrumentele politice, măsurile și finanțările sunt proiectate astfel încât acestea să contribuie la inovare, unde politicile UE și cele naționale/regionale sunt aliniate îndeaproape și se consolidează reciproc, și nu în ultimul rând, unde cel mai înalt nivel politic stabilește un program strategic, monitorizează cu regularitate progresul și abordează problema întârzierilor.

Inițiativa „O Uniune a inovării” stabilește o astfel de abordare ambițioasă, integrată și strategică, exploatând și amplificând punctele noastre forte prin utilizarea de modalități noi și productive – menținând astfel fundamentul economic care ne susține calitatea vieții și modelul social în condițiile îmbătrânirii populației. Menținerea situației actuale („business as usual”) este echivalentă cu pierderea treptată a avantajelor competitive de care dispunem și acceptarea declinului constant al Europei.

În mod concret, pentru a realiza „O Uniune a inovării”, sunt necesare următoarele:

1. **În vremuri de restricții bugetare, UE și statele membre trebuie să continue să investească în educație, cercetare și dezvoltare, inovare și TIC. Astfel de**

investiții ar trebui, pe cât posibil, nu numai să fie protejate de reducerile bugetare, ci să beneficieze de finanțări suplimentare.

- 2. Acestea ar trebui să fie însoțite de reforme care să crească rentabilitatea investițiilor și să abordeze problema fragmentării. Sistemele de cercetare și inovare ale UE și ale statelor membre trebuie să fie coordonate mai bine, iar performanța acestora trebuie îmbunătățită.**
- 3. Sistemele noastre educaționale trebuie modernizate la toate nivelurile. Excelența trebuie să devină principiul director. Avem nevoie de universități de talie mondială, trebuie să ridicăm nivelul competențelor și să atragem talente de vârf din străinătate.**
- 4. Cercetătorii și inovatorii trebuie să poată lucra și coopera în întreaga UE la fel de ușor ca și la nivel național. Spațiul european de cercetare trebuie finalizat în termen de patru ani, instituind astfel un cadru pentru o veritabilă liberă circulație a cunoștințelor.**
- 5. Accesul la programele UE trebuie simplificat, iar efectul de pârghie al acestora asupra investițiilor din sectorul privat trebuie intensificat, cu sprijinul Băncii Europene de Investiții. Rolul Consiliului European pentru Cercetare trebuie consolidat. Contribuția programului cadru la dezvoltarea IMM-urilor cu creștere rapidă trebuie intensificată. Fondul european de dezvoltare regională ar trebui să fie exploatat la maximum pentru dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare în întreaga Europă, pe baza unor strategii de specializare regionale inteligente.**
- 6. Cercetarea noastră trebuie să producă mai multe inovări. Trebuie intensificată cooperarea dintre lumea științei și lumea întreprinderilor, trebuie îndepărtate obstacolele și trebuie instituite stimulente.**
- 7. Barierele rămase în calea antreprenorilor care vor să „introducă idei pe piață” trebuie îndepărtate: un acces mai bun la finanțare, în special pentru IMM-uri, drepturi de proprietate intelectuală accesibile, reglementări și obiective mai inteligente și mai ambițioase, instituirea mai rapidă de standarde interoperabile și utilizarea strategică a bugetelor noastre masive alocate achizițiilor publice. Ca o etapă intermediară, ar trebui să se ajungă la un acord în privința patentului UE înainte de sfârșitul anului.**
- 8. Ar trebui lansate parteneriate europene pentru inovare cu scopul de a accelera cercetarea, dezvoltarea și desfășurarea pe piață a inovărilor, în vederea abordării provocărilor societale majore, punerii în comun a expertizelor și resurselor și stimulării competitivității industriei din UE, începând cu domeniul îmbătrânirii în condiții bune de sănătate.**
- 9. Punctele noastre forte din domeniul design-ului și creativității trebuie exploatate mai bine. Trebuie să promovăm inovarea în domeniul social. Trebuie să dezvoltăm o mai bună înțelegere a inovării din sectorul public, să identificăm și să oferim vizibilitate inițiativelor de succes și să comparăm progresele obținute.**

10. **Trebuie să lucrăm mai bine cu partenerii noștri internaționali. Aceasta înseamnă deschiderea accesului la programele noastre CD, asigurând în același timp existența unor condiții comparabile în străinătate. Aceasta înseamnă, de asemenea, adoptarea unui front UE comun pentru a ne proteja interesele, acolo unde este nevoie.**

Acestea reprezintă, în esență, inițiativa „O Uniune a inovării”. Beneficiile rezultate din aceasta vor fi semnificative: conform estimărilor recente, dacă ne îndeplinim obiectivul de a cheltui 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare (CD) până în 2020, am putea crea 3,7 milioane de locuri de muncă și PIB-ul anual ar putea crește cu aproape 800 de miliarde EUR până în 2025¹. Realizarea acestui obiectiv va necesita sprijinul deplin și susținut din partea Consiliului European, Parlamentului European, guvernelor statelor membre, întreprinderilor, autorităților publice, cercetătorilor și publicului.

Inițiativa „O Uniune a inovării” ne oferă o viziune, un program, o distribuție clară a sarcinilor, precum și proceduri de monitorizare solide. Comisia Europeană va face tot posibilul pentru ca inițiativa „O Uniune a inovării” să devină realitate.

CUPRINS

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR	
Inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020 O Uniune a inovării 1	
1.	Introducere 6
2.	Consolidarea bazei de cunoștințe și reducerea fragmentării 9
2.1.	Promovarea excelenței în educație și dezvoltarea competențelor 9
2.2.	Realizarea Spațiului european de cercetare 10
2.3.	Orientarea instrumentelor de finanțare ale UE către prioritățile inițiativei „O Uniune a inovării” 12
2.4.	Promovarea Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT) ca model de guvernare a inovării în Europa 13
3.	Transformarea ideilor bune în produse și servicii 14
3.1.	Îmbunătățirea accesului la finanțare pentru întreprinderile inovatoare 14
3.2.	Crearea unei piețe unice a inovării 16
3.3.	Promovarea deschiderii și valorificarea potențialului creativ al Europei 19
4.	Maximizarea coeziunii sociale și teritoriale 22
4.1.	Diseminarea beneficiilor inovării în toată Uniunea 22
4.2.	Creșterea beneficiilor sociale 23

¹ P. Zagamé (2010) *The cost of a non-innovative Europe* (Costul unei Europe neinovatoare).

5.	Unirea forțelor pentru obținerea de progrese: Parteneriate europene pentru inovare	25
6.	Extinderea influenței politicilor noastre pe plan extern	29
7.	Atingerea obiectivelor	31
7.1.	Reformarea sistemelor de cercetare și inovare.....	31
7.2.	Evaluarea progreselor realizate	32
7.3.	Un angajament din partea tuturor pentru a transforma Uniunea inovării în realitate	33
ANEXA I.....Instrument de autoevaluare: Caracteristicile unor sisteme eficiente de cercetare și inovare la nivel național și regional		35
ANEXA II Tablou de bord privind rezultatele cercetării și inovării.....		40
ANEXA III Parteneriate europene pentru inovare Obiectivele și domeniul de aplicare a unui parteneriat european pentru inovare pilot în domeniul îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate		44

1. INTRODUCERE

Pe măsură ce se depun eforturi pentru controlul deficitelor publice în vederea redresării finanțelor publice și pe măsură ce se constată că forța de muncă începe să se reducă, ne confruntăm cu următoarele întrebări: pe ce se va baza viitoarea competitivitate a Europei? Cum vom genera o nouă creștere și cum vom crea noi locuri de muncă? Cum vom relansa economia Europei?

Cum vom aborda provocările societale tot mai mari, precum schimbările climatice, aprovizionarea cu energie, penuria de resurse și impactul schimbărilor demografice? Cum vom îmbunătăți sănătatea și securitatea și cum vom furniza în mod durabil apă și alimente accesibile și de înaltă calitate?

Singurul răspuns este inovarea, care constituie nucleul Strategiei Europa 2020², convenită de statele membre în cadrul Consiliului European din iunie 2010 și care susține creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii vizată de respectiva strategie. Inițiativa „O Uniune a inovării” este una dintre cele șapte inițiative emblematice anunțate în Strategia Europa 2020. Ea are drept scop îmbunătățirea condițiilor și a accesului la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât ideile inovatoare să poată fi transformate în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă.

Inițiativa „O Uniune a inovării” a fost elaborată în paralel cu inițiativa emblematică „O politică industrială adaptată erei globalizării”, al cărei scop este de a asigura un lanț valoric al producției puternic, competitiv și diversificat, cu un accent special pe întreprinderile mici și mijlocii. Ea completează alte inițiative emblematice, precum „O agendă digitală pentru Europa”, „Tineretul în mișcare” și „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”. Împreună cu inițiativa „O Uniune a inovării”, aceste inițiative vor îmbunătăți condițiile pentru inovare, accelerând, printre altele, difuzarea internetului de mare viteză și a aplicațiilor acestuia, asigurând o bază industrială solidă și promovând sisteme de educație excelente, piețe ale muncii moderne și combinația adecvată de competențe pentru forța de muncă viitoare a Europei. Alte politici importante, precum cea a pieței unice, relansată prin „Actul privind piața unică”, o politică eficientă în materie de concurență și îmbunătățirea accesului la piețele țărilor terțe prin intermediul unei noi strategii comerciale vor completa și vor consolida, de asemenea, inițiativa „O Uniune a inovării”.

Prezenta comunicare abordează provocările și oportunitățile cu care se confruntă Europa în domenii esențiale, în care sunt necesare eforturi urgente și continue. Ea prezintă în mod clar inițiativele europene esențiale, la nivel național și regional, necesare pentru a crea „O Uniune a inovării”³.

Europa pornește de pe o poziție de forță. În prezent, mai multe state membre sunt lideri mondiali în materie de producție, creativitate, proiectare, industrie aerospațială, telecomunicații, energie și tehnologii de mediu. Avem regiuni care se numără printre cele mai inovatoare din lume. Economiiile noastre beneficiază de servicii publice dintre cele mai dinamice și de o lungă tradiție în materie de inovare socială.

² COM (2010) 2020.

³ Inițiativele propuse în inițiativa „O Uniune a inovării” se bazează pe analiza furnizată în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare, SEC (2010) 1160.

Totuși, putem și trebuie să ne străduim mai mult. Investim prea puțin în baza noastră de cunoștințe, cheltuind în fiecare an cu 0,8% din PIB mai puțin decât Statele Unite și cu 1,5% mai puțin decât Japonia pentru cercetare și dezvoltare – cu diferențe mari în ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea din cadrul întreprinderilor și investițiile în capital de risc⁴ – iar sistemele noastre de educație necesită reforme. În sectorul privat, cercetarea și dezvoltarea sunt din ce în ce mai externalizate către economiile emergente, iar cei mai buni dintre cercetătorii și inovatorii noștri pleacă cu miile în țări în care condițiile sunt mai favorabile. Conform estimărilor recente, dacă ne îndeplinim obiectivul de a cheltui 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare (CD) până în 2020, am putea crea 3,7 de milioane de locuri de muncă și PIB-ul anual ar putea crește cu aproape 800 de miliarde EUR până în 2025⁵. Prea puține dintre IMM-urile noastre inovatoare se transformă în întreprinderi mari. Deși piața UE este cea mai mare din lume, ea este încă fragmentată și insuficient de deschisă inovării. Deși sectorul serviciilor reprezintă 70% din economia noastră, serviciile cu grad ridicat de cunoștințe sunt încă subdezvoltate.

Țări precum China sau Coreea de Sud vin puternic din urmă și trec de la statutul de imitatori la cel de lideri în materie de inovare (a se vedea comparațiile UE-China din anexa II). Spre deosebire de UE, aceste țări urmează o abordare strategică pentru a crea un mediu deschis inovării.

Dezvoltarea lor creează oportunități comerciale uriașe și noi posibilități de cooperare, dar exercită și o presiune considerabilă asupra întreprinderilor noastre. Între timp, Statele Unite și Japonia continuă să se poziționeze înaintea UE în materie de performanțe în domeniul inovării. Uniunea Europeană trebuie să facă față provocărilor și să își exploateze uriașul potențial în domeniul științelor și al inovării. UE trebuie:

- **să caute soluții pentru condițiile-cadru nefavorabile inovării:** lipsa finanțării, costul ridicat al brevetelor, fragmentarea piețelor, reglementările și procedurile învechite, procedurile lente de standardizare și incapacitatea de a utiliza în mod strategic achizițiile publice frânează investițiile private în cercetare și inovare și împiedică numeroase idei de a fi concretizate pe piață. În plus, barierele pieței unice îngreunează cooperarea transfrontalieră dintre diferiții actori, care presupune utilizarea și împărtășirea cunoștințelor din toate sursele, aceasta fiind modalitatea din ce în ce mai utilizată pentru dezvoltarea inovațiilor de succes.
- **să evite dispersarea eforturilor:** sistemele naționale și regionale de cercetare și inovare funcționează încă independent unele de altele, având doar o dimensiune europeană marginală. Acest fapt generează repetări și suprapuneri costisitoare ale eforturilor, ceea ce este inacceptabil într-o epocă de penurie financiară. Reunindu-și eforturile, punând accent pe excelență și creând un adevărat Spațiu european de cercetare, UE poate îmbunătăți calitatea cercetării și potențialul Europei de a realiza progrese majore și de a spori eficacitatea investițiilor necesare pentru concretizarea pe piață a ideilor.

⁴ În UE, cercetarea și dezvoltarea din cadrul întreprinderilor este cu 66% inferioară celei din Statele Unite și cu 122% celei din Japonia, ca procentaj din PIB; investițiile în capital de risc sunt cu 64% mai scăzute decât în Statele Unite, iar proporția de absolvenți de învățământ terțiar este cu 69% inferioară celei din Statele Unite și cu 76% celei din Japonia (a se vedea anexa II).

⁵ P. Zagamé, (2010) *The cost of a non-innovative Europe* (Costul unei Europe neinovatoare), http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html

Într-un mediu global, Europa trebuie, de asemenea, să-și dezvolte propria strategie distinctivă în materie de inovare, care să se bazeze pe atuurile sale și să-i accentueze valorile:

- **acordând prioritate inovărilor care răspund provocărilor societale majore identificate în Strategia Europa 2020**, consolidând poziția noastră dominantă în ceea ce privește anumite tehnologii-cheie, valorificând potențialul acestor piețe pentru întreprinderile inovatoare și îmbunătățind competitivitatea UE. Inovarea trebuie să devină un element-cheie al politicilor UE, iar aceasta trebuie să exploateze potențialul considerabil al sectorului său public în anumite domenii, precum energia și apa, sănătatea, transporturile publice și educația, pentru a aduce noi soluții pe piață.
- **conferind conceptului de inovare un sens mai larg**, atât inovarea bazată pe cercetare, cât și cercetarea care vizează modelele comerciale, proiectarea, strategiile de marcă și serviciile care aduc utilizatorilor o valoare adăugată și în care Europa are talente excepționale. Creativitatea și diversitatea cetățenilor noștri și forța industriilor creative europene oferă un potențial considerabil de a genera creștere și de a crea noi locuri de muncă prin inovare, în special pentru IMM-uri.
- **implicând toți actorii și toate regiunile în ciclul inovării**: nu doar întreprinderile mari, ci și IMM-urile din toate sectoarele, inclusiv sectorul public, economia socială și cetățenii înșiși („inovare socială”); nu doar câteva zone specializate în tehnologii înalte, ci toate regiunile europene și toate statele membre, fiecare concentrându-se pe propriile atuuuri („specializare inteligentă”), în cadrul unui parteneriat reunind Europa, statele membre și regiunile.

În plus, având în vedere că o concurență nenenaturată și o bună funcționare a piețelor competitive reprezintă elemente-cheie pentru inovare, o condiție necesară este aplicarea strictă a normelor de concurență care asigură accesul pe piață și oportunități pentru cei care intră pentru prima oară pe piață.

Împreună cu Parlamentul European, Consiliul European va monitoriza rezultatele Europei în domeniile tematice ale Strategiei Europa 2020. Prima evaluare de acest tip va fi dedicată cercetării și inovării în decembrie 2010. Concretizarea inițiativei „O Uniune a inovării” necesită o schimbare de mentalitate. În lumea post-criză, Europa trebuie să abandoneze principiul menținerii situației actuale („business as usual”) și să facă din inovare obiectivul primordial al politicilor sale. Pentru a transforma economia UE într-o adevărată „Uniune a inovării”, este nevoie de impuls politic, de decizii curajoase și de o punere în aplicare hotărâtă a măsurilor.

Uniunea Europeană ar trebui să se angajeze pentru a crea o adevărată „Uniune a inovării” până în anul 2020:

- **asumându-și responsabilitatea colectivă de a pune la punct o politică strategică de cercetare și inovare, care să fie favorabilă incluziunii și orientată către întreprinderi, pentru a aborda provocările societale majore, a spori competitivitatea și a genera noi locuri de muncă. Comisia va reflecta asupra acestei abordări strategice a inovării în toate politicile sale și invită celelalte instituții ale UE să urmeze acest exemplu;**
- **acordând prioritate investițiilor în baza noastră de cunoștințe și protejându-le, reducând fragmentarea costisitoare și transformând Europa într-un loc în care inovarea și concretizarea pe piață a ideilor să se bucure de mai multe**

recompense. Anul 2014 ar trebui stabilit ca termen pentru realizarea Spațiului European de Cercetare;

- **convenind asupra creării unor parteneriate europene în materie de inovare, primul urmând a fi dedicat îmbătrânirii în condiții bune de sănătate, pentru a pune în comun resurse și expertiză în vederea identificării unor soluții pentru provocările societale și a creării unui avantaj competitiv pe piețele-cheie.**

2. CONSOLIDAREA BAZEI DE CUNOȘTINȚE ȘI REDUCEREA FRAGMENTĂRII

2.1. Promovarea excelenței în educație și dezvoltarea competențelor

În numeroase țări din întreaga lume au fost stabilite programe extinse de educație, formare și promovare a carierelor de cercetare și inovare. UE trebuie să se asigure că dispune de un număr suficient de lucrători înalt calificați, cărora ar trebui să li se ofere cariere atractive și o bună mobilitate între diferite sectoare și țări; altfel, investițiile inovatoare și talentele vor pleca în alte direcții⁶.

Punctul de pornire al inițiativei „O Uniune a inovării” este de a crea un sistem de educație excelent și modern în toate statele membre. Deși Europa are un bun sistem educativ de bază, comparativ cu numeroase părți ale lumii, în anumite state membre există, în continuare, carențe semnificative în ceea ce privește învățământul științific. Prea puține fete studiază științele la un nivel avansat. În plus, inovarea este în prezent necesară în aproape toate aspectele vieții: școlile trebuie să se asigure că toți tinerii sunt pregătiți să înfrunte această provocare.

Reforma învățământului superior este, de asemenea, urgentă. Majoritatea universităților europene nu atrag suficiente talente mondiale de vârf, iar numărul de universități care ocupă poziții fruntașe în clasamentele internaționale existente este relativ scăzut. Universitățile europene ar trebui să fie eliberate de reglementarea excesivă și de microgestionare, asumându-și în schimb deplina responsabilitate instituțională. De asemenea, universitățile au nevoie de o mai mare diversitate în misiunea și în perspectivele lor, cu o specializare mai inteligentă între diferitele sectoare.

În Europa, numărul de cercetători ca procentaj din populație este cu mult inferior față de cel din Statele Unite, Japonia și alte țări. Pentru a îndeplini obiectivul de a cheltui 3% din PIB pentru cercetare și dezvoltare, UE va avea nevoie de cel puțin un milion de noi locuri de muncă în domeniul cercetării. Numărul necesar de cercetători este cu mult mai ridicat, deoarece numeroși cercetători se vor pensiona în următorul deceniu. UE și statele sale membre ar trebui să își consolideze capacitatea de a-i atrage și a-i forma pe tineri pentru carierele de cercetători și să le ofere acestora cariere de cercetare competitive pe plan internațional, pentru a-i reține în Europa și pentru a-i atrage pe cei mai buni din alte țări. În acest sens, bursele Marie Curie din cadrul programului-cadru pentru cercetare joacă un rol important de consolidare transfrontalieră a dezvoltării competențelor, mobilității și carierelor cercetătorilor⁷. În sens mai larg, trebuie depuse mai multe eforturi pentru a aborda lipsa de

⁶ Politicile și măsurile pentru promovarea accesului la o educație de calitate, a bunei funcționări a piețelor muncii și a dezvoltării competențelor vor fi abordate în inițiativele emblematice „Tineretul în mișcare” și „Noi competențe pentru noi locuri de muncă” ale Strategiei Europa 2020.

⁷ <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>

competențe în materie de inovare și pentru a pune în aplicare programul european privind competențele informatice⁸. Acest lucru este esențial pentru accelerarea dezvoltării și a adoptării unor modele comerciale inovatoare de către întreprinderile europene, în special de către IMM-uri.

De asemenea, întreprinderile ar trebui să fie mai implicate în dezvoltarea programelor și a studiilor de doctorat, astfel încât competențele să corespundă mai bine nevoilor industriei, continuând de exemplu forumul de dialog universități-întreprinderi⁹. Există exemple bune de abordări interdisciplinare în universități, care reunesc competențe diverse, de la cercetare la finanțe și comerț și de la creație și proiectare la competențe interculturale¹⁰.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”

1. Până la sfârșitul lui 2011, statele membre ar trebui să dispună de strategii care să **formeze un număr suficient de cercetători care să atingă obiectivele naționale de cercetare și dezvoltare** și să **promoveze condiții de angajare atractive** în instituțiile publice de cercetare. În aceste strategii ar trebui să se țină cont, în mod corespunzător, de considerentele legate de egalitatea de șanse între bărbați și femei și de cuplurile în care ambii soți lucrează.
2. În 2011, pe baza lucrărilor de pregătire în curs¹¹, Comisia va contribui la dezvoltarea **unui sistem independent de clasificare internațională multidimensională a rezultatelor universităților**, care va permite identificarea universităților europene celor mai performante. În 2011 vor fi propuse noi măsuri, în cadrul unei comunicări privind reforma și modernizarea învățământului superior.
Comisia va sprijini, de asemenea, colaborările între întreprinderi și instituțiile de învățământ, prin crearea unor **„alianțe ale cunoașterii”** între sistemele de învățământ și întreprinderi pentru dezvoltarea **unor noi programe care să acopere lacunele în ceea ce privește competențele de inovare** (a se vedea, de asemenea, angajamentul 3 privind competențele informatice). Acestea vor contribui la modernizarea universităților și la evoluția acestora către interdisciplinaritate, spirit antreprenorial și către consolidarea parteneriatelor cu întreprinderile.
3. În 2011, Comisia va propune un cadru integrat pentru dezvoltarea și promovarea **competențelor informatice pentru inovare și competitivitate**, bazat pe parteneriatele cu părțile interesate și axat pe ofertă și cerere, pe orientările paneuropene privind noile programe, pe etichetele de calitate pentru formările în întreprinderi și pe activități de sensibilizare.

2.2. Realizarea Spațiului european de cercetare

Luând în considerare necesitatea rentabilității, este mai important decât oricând să se evite suprapunerile costisitoare și repetările inutile la nivelul cercetării naționale. Este esențial să se

⁸ „Competențe informatice pentru secolul XXI: promovarea competitivității, creșterii economice și locurilor de muncă”, COM (2007) 496.

⁹ A se vedea http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm

¹⁰ Un exemplu este reprezentat de noua universitate Aalto din Finlanda.

¹¹ *Studiu de fezabilitate pentru o clasificare globală multidimensională a universităților*, <http://www.u-multirank.eu>; *Evaluarea cercetării din cadrul universităților europene*, http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf

creeze un Spațiu european de cercetare cu adevărat unit, în cadrul căruia toți actorii, publici și privați, să poată acționa în mod liber, să creeze alianțe și să atingă masa critică necesară pentru a concura și a coopera pe scena mondială. Comisia Europeană a lucrat împreună cu grupuri de reprezentanți naționali în cinci domenii principale: resurse umane, programe de cercetare, infrastructuri de cercetare, schimb de cunoștințe (a se vedea secțiunea 3.3) și cooperare internațională în domeniul științei și tehnologiei (a se vedea secțiunea 6). Cu toate acestea, cercetătorii, institutele de cercetare și agențiile de finanțare europene întâmpină încă numeroase obstacole juridice și practice, care le împiedică să acționeze liber, în special la nivel transnațional. Realizarea Spațiului european de cercetare, cerută de Consiliu și de Parlamentul European, este o cerință legală. Progresele trebuie să fie accelerate și orientate prin intermediul unui cadru comun de principii și obiective. Uniunea ar trebui să-și fixeze ca obiectiv realizarea unui Spațiu european de cercetare eficace până la sfârșitul anului 2014.

În Europa, întregul sistem de sprijinire a cercetării și dezvoltării a devenit mult prea complex. Beneficiarii potențiali se confruntă cu o multitudine de programe naționale și regionale, de inițiative interguvernamentale și de proceduri de finanțare ale UE, ale căror reguli și calendare nu sunt armonizate. Acest fapt conduce la o sarcină administrativă considerabilă și poate descuraja participarea, în special a IMM-urilor, și cooperarea transnațională. Ar trebui să se acorde o prioritate absolută lucrărilor recente la care participă părțile interesate și agențiile de finanțare și care urmăresc simplificarea procedurilor și a condițiilor și consolidarea coerenței dintre acestea.

O cercetare și o inovare de nivel înalt necesită, din ce în ce mai mult, infrastructuri de talie mondială. Acestea atrag talentele din întreaga lume în grupuri inovatoare și constituie un teren indispensabil pentru dezvoltarea TIC și a tehnologiilor generice esențiale, precum microelectronica și nanoelectronica, biotehnologiile, noile materiale și tehnicile de producție avansate. Având în vedere complexitatea, dimensiunea și costurile din ce în ce mai mari ale acestora, resursele pentru crearea și aplicarea lor trebuie reunite la nivel european și, în anumite cazuri, la nivel global. Au fost realizate progrese majore prin intermediul Forumului strategic european privind infrastructurile de cercetare (ESFRI), care a convenit asupra priorităților și a favorizat investițiile în infrastructurile esențiale. În plus, au fost înregistrate progrese importante în desfășurarea infrastructurilor TIC pentru cercetare. Într-o perioadă în care resursele publice sunt limitate, ar trebui să se acorde o prioritate politică acestor investiții și să se dezvolte noi mecanisme de finanțare. În plus, infrastructurile de cercetare ar trebui să continue să se deschidă către cercetătorii industriali și să se asocieze cu aceștia, pentru a face față provocărilor societale și a sprijini competitivitatea UE.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”

4. În 2012, Comisia va propune **un cadru pentru Spațiul european de cercetare, precum și măsuri de sprijin în vederea înlăturării obstacolelor din calea mobilității și a cooperării transnaționale**, urmărind intrarea în vigoare a acestora până la sfârșitul anului 2014. Prin intermediul unei abordări comune, ele vor urmări să asigure, în special:
- calitatea studiilor de doctorat, condiții de angajare atractive și un echilibru între bărbați și femei în carierele de cercetare;
 - mobilitatea cercetătorilor între diferite țări și sectoare, în special prin intermediul unei recrutări deschise în institutele publice de cercetare și al unor structuri

comparabile pentru carierele de cercetare și sprijinind crearea unor fonduri europene de pensii complementare;

- funcționarea la nivel transfrontalier a organismelor de cercetare, a agențiilor de finanțare și a fundațiilor, în special asigurând simplitatea și coerența reciprocă a regulilor și a procedurilor de finanțare, inspirându-se din lucrările părților interesate, ale agențiilor de finanțare și ale organizațiilor lor reprezentative;

- difuzarea, transferul și utilizarea rezultatelor cercetării, în special prin intermediul unui acces liber la publicații și cu ajutorul datelor provenite din cercetarea finanțată din fonduri publice;

- deschiderea infrastructurilor de cercetare gestionate de statele membre către întreaga comunitate a utilizatorilor europeni și

- coerența strategiilor și a acțiunilor UE și naționale în materie de cooperare internațională în domeniul științei și tehnologiei.

5. Până în anul 2015, statele membre, în colaborare cu Comisia, ar trebui să fi încheiat sau să fi lansat construcția a 60% din **infrastructurile europene de cercetare prioritare** identificate de ESFRI¹². Potențialul de inovare al acestor infrastructuri (precum și al infrastructurilor TIC și al altor infrastructuri) trebuie intensificat. Statele membre sunt invitate să-și revizuiască programele operaționale pentru a facilita utilizarea finanțărilor politicii de coeziune în acest scop.

2.3. Orientarea instrumentelor de finanțare ale UE către prioritățile inițiativei „O Uniune a inovării”

Concentrându-se pe excelență la nivel european, programele de cercetare și inovare ale UE i-au fost acesteia de un real folos. Succesul Consiliului European pentru Cercetare demonstrează că acesta este drumul care trebuie urmat. Procesul de stabilire a priorităților cu privire la componenta „cooperare” din programul-cadru, la care participă numeroase părți interesate din întreaga Europă, aduce o valoare adăugată unică și servește drept bază pentru prioritățile definite în numeroase programe ale statelor membre. De asemenea, au fost realizate progrese majore în dezvoltarea de parteneriate pentru execuția comună a fondurilor alocate cercetării de statele membre și de întreprinderi¹³.

Pe baza acestor evoluții, instrumentele de finanțare a cercetării și a inovării din UE trebuie simplificate și orientate către obiectivele inițiativei „O Uniune a inovării”. Este esențial să se consolideze întregul lanț al cercetării și inovării și să se amelioreze coerența acestuia, de la cercetarea fundamentală la comercializare. Oportunitățile de finanțare trebuie să răspundă necesităților diferiților participanți, în special ale IMM-urilor cu potențial de a transforma rezultatele cercetării în noi produse și servicii.

În plus, integrarea dimensiunilor cercetării și inovării ar trebui să se reflecte în programele de finanțare ale UE, inclusiv programul-cadru, programul-cadru pentru competitivitate și inovare și Fondurile de coeziune, care trebuie să fie, de asemenea, mai bine coordonate în ceea ce

¹² http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap

¹³ Parteneriate în temeiul articolelor 185 și 187 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (inițiative tehnologice comune).

privește proiectarea și punerea lor în aplicare, pentru a le maximiza impactul, simplitatea și valoarea adăugată la nivelul UE.

Există încă numeroase posibilități de simplificare. Cercetătorii și inovatorii ar trebui să dedice mai mult timp cercetării sau activităților comerciale, și mai puțin timp formalităților administrative. Sunt posibile progrese rapide în ceea ce privește programul-cadru¹⁴, dacă se iau rapid decizii privind propunerile Comisiei în vederea revizuirii regulamentului financiar.

Dacă tehnologii precum aeronautica și telecomunicațiile au transformat economiile în secolul XX, în prezent creșterea este impulsionată tot mai mult și de alte tehnologii generice esențiale, precum tehnologiile ecologice, nanotehnologiile, biotehnologiile și tehnologiile informației. Aceste tehnologii pot afecta toate aspectele vieții noastre, iar cadrele de reglementare trebuie să se bazeze pe date științifice, cu o informare transparentă și cu participarea cetățenilor. În acest fel, Europa poate asigura încrederea publicului în progresele științifice și tehnologice și poate oferi un mediu favorabil investițiilor, care ar trebui sprijinit prin consolidarea capacității prospective (inclusiv previziuni, prognoze, evaluarea tehnologiilor și modelare). Aceste activități sunt în curs de desfășurare la diferite niveluri, dar ele trebuie regrupate și utilizate în mod eficient în elaborarea politicilor.

6. **Viitoarele programe de cercetare și inovare ale UE se vor concentra pe obiectivele Strategiei Europa 2020 și, în special, pe cele ale inițiativei „O Uniune a inovării”.** În 2011, având în vedere următoarele perspective financiare, Comisia va prezenta soluții pentru a **permite viitoarelor programe să se concentreze mai mult pe provocările societale, să sporească eficacitatea instrumentelor de finanțare și să simplifice în mod radical accesul la acestea, datorită unui mai bun echilibru între un sistem bazat pe control și un sistem bazat pe încredere.** Ar trebui întărit rolul Consiliului European pentru Cercetare în promovarea excelenței și ar trebui consolidate prioritățile axate pe întreprinderi (inclusiv parteneriatele axate pe întreprinderi în domenii cum ar fi tehnologiile generice esențiale) din programul-cadru pentru cercetare.
7. Comisia va elabora **programe viitoare de cercetare și inovare ale UE** cu scopul de a facilita accesul și de a consolida participarea IMM-urilor, în special a celor cu un potențial ridicat de creștere. Parteneriatele cu agențiile statelor membre ar trebui aprofundate, în special pe baza experienței dobândite cu ajutorul inițiativei Eureka Eurostars.
8. Prin intermediul Centrului Comun de Cercetare, Comisia va **consolida baza științifică pentru elaborarea politicilor.** De asemenea, Comisia va crea un „**Forum european privind activitățile orientate spre viitor**”, pentru a reuni studiile și datele disponibile și a regrupa părțile interesate publice și private în vederea îmbunătățirii bazei de date pentru elaborarea politicilor.

2.4. **Promovarea Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT) ca model de guvernare a inovării în Europa**

Crearea Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT) a oferit un nou impuls puternic integrării celor trei componente ale „triunghiului cunoașterii” (educație, cercetare și inovare)

¹⁴ Comunicarea Comisiei „Simplificarea implementării programelor-cadru de cercetare”, COM(2010) 187.

pentru prima dată la nivelul Uniunii, prin promovarea unor noi modele de guvernare și finanțare. EIT joacă un rol de pionierat și de model pentru stimularea inovării în Europa. Acoperind întregul lanț al inovării, Comunitățile cunoașterii și inovării (CCI) din cadrul acestuia au ca obiectiv reuniunea celor mai creativi și mai inovatori parteneri din întreaga lume din cercetare, întreprinderi și învățământ, pentru a lucra împreună la abordarea provocărilor societale majore. EIT va încuraja astfel cercetarea axată pe inovare, precum și crearea și dezvoltarea de noi afaceri, inclusiv prin educație antreprenorială, acestea urmând a fi recunoscute prin intermediul diplomelor multidisciplinare purtând marca „EIT” și eliberate de universitățile partenere din cadrul CCI. Fundația EIT va pune la punct noi instrumente de finanțare flexibile pentru activitățile antreprenoriale cu grad mare de risc și va participa la fonduri filantropice în sprijinul inovării.

Angajamentul inițiativei „O Uniune a inovării”

9. Până la jumătatea anului 2011, EIT ar trebui să stabilească un program strategic în materie de inovare, pentru a-și extinde activitățile de promovare a inovării în Europa. Acest program ar trebui să prezinte etapele dezvoltării sale pe termen lung în cadrul inițiativei „O Uniune a inovării”, inclusiv crearea noilor CCI, stabilirea de legături strânse cu sectorul privat și consolidarea rolului spiritului antreprenorial. El ar trebui să se bazeze, de asemenea, pe Fundația EIT, înființată în anul 2010 și pe lansarea, în anul 2011, a „diplomei EIT”, o etichetă de excelență recunoscută la nivel internațional.

3. TRANSFORMAREA IDEILOR BUNE ÎN PRODUSE ȘI SERVICII

În prezent, întreprinzătorii europeni se confruntă cu numeroase obstacole și cu un mediu defavorabil atunci când încearcă să-și transforme ideile în produse și servicii. La nivel european, este esențial să se elimine în mod sistematic acest lanț de obstacole și să se creeze o piață unică a inovării.

3.1. Îmbunătățirea accesului la finanțare pentru întreprinderile inovatoare

Europa trebuie să investească în dezvoltarea unor idei bune. Acesta este, în principal, rolul sectorului privat. Totuși, Europa investește aproximativ cu 15 miliarde EUR pe an mai puțin decât Statele Unite în capitalul de risc, iar în ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea din cadrul întreprinderilor, sunt necesare investiții cu 100 de miliarde EUR mai mari, în fiecare an, pentru a se atinge obiectivul de 3% din PIB dedicat cercetării și dezvoltării¹⁵. Băncile ezită să împrumute bani întreprinderilor din domeniul cunoașterii care nu prezintă garanții. Criza financiară a deteriorat o situație care era deja destul de sumbră.

Există o serie de lacune grave pe piață. În cursul fazei de transfer de tehnologii și de pornire, noile întreprinderi intră într-o „vale a morții”, în care nu mai pot să beneficieze de subvenții publice pentru cercetare și nici să atragă finanțare privată. Ajutoarele publice care permit mobilizarea fondurilor private de înființare și de pornire pentru acoperirea acestei lacune sunt, în prezent, prea fragmentate și intermitente sau gestionarii lor nu dispun de expertiza necesară.

¹⁵ Cele mai recente date disponibile din 2008, cuprinzând capitalul de risc în faza inițială și în faza de extindere.

Întreprinderile inovatoare cu potențial de extindere pe piețele internaționale nu au decât un acces limitat la fondurile de creștere propuse de fondurile de capital de risc. În Europa, majoritatea fondurilor de capital de risc sunt insuficiente pentru a finanța în mod durabil creșterea întreprinderilor inovatoare și nu au masa critică necesară pentru a se specializa și a funcționa la nivel transnațional. Europa trebuie să-și consolideze piața de capital de risc, stimulând investițiile și îmbunătățind reglementarea.

Numeroase întreprinderi inovatoare deja stabilite – mari sau mici – se confruntă cu o penurie de împrumuturi cu grad de risc mai ridicat. Băncile nu sunt în măsură să aprecieze valoarea activelor de cunoaștere, cum ar fi proprietatea intelectuală și, prin urmare, sunt adesea reticente la ideea de a investi în întreprinderile bazate pe cunoaștere. Împrumuturile sunt necesare, de asemenea, pentru a contribui la finanțarea marilor proiecte de infrastructuri.

Soluționarea acestor deficiențe și transformarea Europei într-un loc atractiv pentru investițiile în inovare necesită utilizarea inteligentă a parteneriatelor public-privat, precum și modificarea cadrului de reglementare. Trebuie eliminate toate obstacolele care împiedică încă funcționarea la nivel transnațional a fondurilor de capital de risc. Ar trebui simplificată cotarea la bursă a întreprinderilor inovatoare, pentru a facilita accesul la capital¹⁶. Orientările referitoare la ajutoarele de stat pentru capitalul de risc le permit statelor membre să acopere lacunele legate de finanțările disponibile pe piață. Dimensiunea lacunelor legate de finanțare este în curs de reevaluare pentru a se asigura caracterul adecvat pentru condițiile actuale.

La nivelul UE, actualul mecanism de finanțare cu partajarea riscurilor din cel de-al 7-lea program-cadru (MFPR) și instrumentele financiare ale programului-cadru pentru competitivitate și inovare (PCI)¹⁷ au mobilizat investiții reprezentând de peste douăzeci de ori contribuția din bugetul UE¹⁸ și nu au reușit să țină pasul cu cererea. Expertiza și poziția pe piață a Grupului Băncii Europene de Investiții (BEI) în ceea ce privește gestionarea acestor instrumente financiare a fost un factor esențial pentru succesul lor. Propunerile Comisiei pentru modificarea regulamentului financiar vor facilita în mod considerabil punerea în aplicare a viitoarelor programe de acest tip.

Astfel cum s-a precizat în Strategia Europa 2020, ar putea exista oportunități de introducere a unor noi mecanisme de stimulare inovatoare referitoare la piața carbonului, în special pentru cei cu o evoluție rapidă. Comisia va explora mai departe această idee.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”

¹⁶ A se vedea viitoarea Comunicare a Comisiei referitoare la „Actul privind piața unică”.

¹⁷ MFPR este un mecanism de credit cu partajarea riscurilor înființat în comun de Comisia Europeană și BEI, pentru a îmbunătăți accesul la finanțare prin împrumut al întreprinderilor private sau al instituțiilor publice care promovează activități cu risc financiar ridicat în domeniile cercetării, dezvoltării tehnologice, programelor demonstrative și inovării. Instrumentele financiare ale PCI cuprind garanții pentru împrumuturi și capital de risc și sunt gestionate de Fondul european de investiții.

¹⁸ În prezent, MFPR a primit 430 de milioane EUR din bugetul UE și 800 de milioane EUR din partea BEI – în calitate de parteneri la partajarea riscurilor –, cu ajutorul cărora a realizat investiții în valoare de peste 18 miliarde EUR (de 15 ori contribuția combinată la MFPR și de 42 de ori contribuția bugetului UE). Contribuția de 400 de milioane EUR la instrumentele financiare ale PCI până la sfârșitul anului 2009 a permis realizarea unor investiții în valoare de 9 miliarde EUR (de 22 de ori contribuția bugetului), de care au beneficiat circa 68 000 de IMM-uri.

- 10** Până în 2014: pe baza propunerilor Comisiei, UE ar trebui să **pună la punct instrumente financiare care să favorizeze o creștere importantă a finanțării private** și să acopere lacunele pieței în materie de cercetare și inovare. Contribuțiile din bugetul UE ar trebui să creeze un efect de pârghie important și să amplifice reușitele celui de-al 7-lea program-cadru și ale PCI. Comisia va colabora cu Grupul Băncii Europene de Investiții, cu intermediarii financiari naționali și cu investitorii privați la elaborarea de propuneri care să abordeze următoarele deficiențe majore: (i) investițiile în transferul de cunoștințe și în întreprinderile noi; (ii) capitalul de risc pentru întreprinderile cu creștere rapidă care se extind pe piața UE și pe cea mondială; (iii) finanțarea cu partajare a riscurilor pentru investițiile în cercetare și dezvoltare și proiectele de inovare și (iv) împrumuturile pentru IMM-urile și întreprinderile de talie medie inovatoare și cu creștere rapidă. Propunerile vor asigura un efect de pârghie important, o gestionare eficientă și un acces simplu pentru întreprinderi.
- 11.** Până în 2012, Comisia se va asigura că **fondurile de capital de risc stabilite în orice stat membru pot funcționa și investi liber în întreaga UE (dacă este necesar, prin adoptarea unui nou regim legislativ)**. Ea se va strădui să **înlăture orice** tratament fiscal nefavorabil activităților transfrontaliere.
- 12.** **Comisia va consolida stabilirea de legături transfrontaliere între întreprinderile inovatoare și investitorii adecvați. Comisia va desemna o personalitate de marcă pentru coordonarea acestui proces. În plus, în contextul Forumului de finanțare a IMM-urilor, Comisia se va concentra, printre altele, asupra problemelor de finanțare specifice întâmpinate de micile întreprinderi inovatoare.**
- 13.** În 2011, Comisia va **realiza o examinare intermediară a cadrului referitor la ajutoarele de stat pentru cercetare și dezvoltare și pentru inovare**, pentru a determina formele de inovare care pot primi un sprijin adecvat, inclusiv pentru tehnologiile generice esențiale și inovările care abordează provocările societale majore, precum și pentru a clarifica utilizarea optimă a acestora de către statele membre. Comisia va evalua eficacitatea măsurilor temporare privind ajutoarele de stat introduse în 2008, inclusiv creșterea „zonei de securitate” pentru investițiile în capital de risc și, pe această bază, va formula propunerile necesare.

3.2. Crearea unei piețe unice a inovării

Prin anvergura sa, piața unică, susținută de consumatorii săi deveniți autonomi, ar trebui să atragă investițiile și întreprinderile inovatoare, să favorizeze concurența pentru cele mai bune inovații și să le permită întreprinzătorilor să comercializeze inovațiile de succes și să-și dezvolte rapid întreprinderile. Cu toate acestea, realitatea este adesea foarte diferită: fragmentarea piețelor naționale și proceduri costisitoare. Un act privind piața unică este în curs de a fi pus la punct pentru a aborda obstacolele rămase în calea funcționării pieței interne.

Unul dintre aspectele critice ale investițiilor în inovare din Europa este costul și complexitatea eliberării unui brevet. În prezent, obținerea unui brevet pentru toate cele 27 de state membre ale UE este de cel puțin 15 ori mai scumpă decât în Statele Unite¹⁹, în principal din cauza costurilor de traducere și a taxelor juridice. Lipsa unei proceduri simple și abordabile în

¹⁹ *Economic cost-benefit analysis of the Community patent*, Prof. Bruno van Pottelsberghe (2009).

materie de brevete la nivelul UE reprezintă o taxă pentru inovare. Brevetul UE a devenit un simbol al eşecului Europei în materie de inovare. Se estimează că acesta ar permite întreprinderilor inovatoare să economisească aproximativ 250 de milioane EUR și ar trebui adoptat fără întârziere, pentru a demonstra că Uniunea dorește cu adevărat să devină „O Uniune a inovării”.

De asemenea, potențialul pieței unice ar trebui să fie mobilizat prin intermediul unor politici care să stimuleze cererea de inovare, începând cu o politică eficientă în materie de concurență. Deși majoritatea inițiativelor politice anterioare ale UE s-au concentrat asupra unor măsuri referitoare la ofertă, care urmăreau să stimuleze inovarea, măsurile referitoare la cerere oferă piețelor un rol mai important de a „extrage” inovarea din UE datorită oportunităților existente pe piață. Primele etape au fost parcurse în cadrul inițiativei UE privind piețele pilot, dar este nevoie de o strategie mai îndrăznească care să combine oferta cu cererea.

Reglementarea inteligentă și ambițioasă poate constitui un motor al inovării, în special atunci când este însoțită de strategii dinamice și axate pe piață. Acest lucru este deosebit de important în cazul ecoinovării. Obiective și standarde de mediu mai riguroase, de exemplu privind emisiile de CO₂ pentru vehicule, care stabilesc obiective ambițioase și oferă previzibilitate pe termen lung, vor reprezenta un puternic stimulent pentru ecoinovare. Existența unor reguli armonizate pentru omologarea produselor este, adesea, esențială. De exemplu, punerea în circulație a vehiculelor ecologice pe drumurile europene nu este posibilă fără existența unor reguli privind omologarea lor.

Standardele joacă un rol important în domeniul inovării. Prin codificarea informațiilor privind starea cunoștințelor într-o anumită tehnologie, ele permit difuzarea cunoștințelor și interoperabilitatea între noile produse și servicii și oferă o platformă pentru continuarea inovării. De exemplu, deschiderea pieței telecomunicațiilor, combinată cu standardul GSM, a stat la baza succesului Europei în domeniul telefoniei mobile. Cu toate acestea, standardele joacă acest rol util doar dacă țin pasul cu dezvoltarea noilor tehnologii. Scurtarea rapidă a ciclurilor de inovare și convergența tehnologiilor dincolo de frontierele celor trei organisme europene de standardizare reprezintă o provocare deosebită. Dacă nu este capabil să se adapteze, sistemul european de standardizare riscă să își piardă utilitatea pentru întreprinderi, acestea putând recurge la alte instrumente (după cum s-a putut observa în sectorul TIC) sau, ceea ce ar fi mai rău, ar putea deveni un obstacol în calea inovării. Un sistem de standardizare dinamic este, de asemenea, o condiție prealabilă necesară pentru ca UE să-și mențină și să-și întărească impactul asupra stabilirii standardelor la nivel mondial, acolo unde alte țări încearcă din ce în ce mai mult să fixeze regulile.

Clienții importanți joacă un rol important în stimularea și finanțarea întreprinderilor de înaltă tehnologie. Statele Unite cheltuiesc cel puțin 49 de miliarde de dolari pe an²⁰ pentru achizițiile publice înainte de comercializare (precum achizițiile publice pentru cercetare și dezvoltare), parțial datorită Programului de cercetare și inovare pentru întreprinderile mici (SBIR – *Small Business Innovation Research*).²¹ Sumele consacrate achizițiilor publice de inovații, dincolo de cercetare și dezvoltare, sunt și mai importante (noi tehnologii, produse și servicii).

Achizițiile publice reprezintă aproximativ 17% din PIB-ul UE. Ele reprezintă o piață importantă, în special în domenii precum sănătatea, transporturile și energia. Prin urmare,

²⁰ Cifra din 2004.

²¹ În Statele Unite, agențiile federale sunt obligate prin lege să consacre 2,5% din bugetul lor extern de cercetare și dezvoltare finanțării proiectelor inovatoare în IMM-uri.

Europa dispune de oportunități enorme și neglijate de stimulare a inovării prin intermediul achizițiilor publice. În plus, achizițiile publice de produse și servicii inovatoare sunt vitale pentru îmbunătățirea calității și a eficienței serviciilor publice într-un moment de restricții bugetare. Totuși, în Europa există puține achiziții publice consacrate inovării, în ciuda oportunităților oferite de directivele UE privind achizițiile publice. Acest lucru se datorează mai multor factori, precum: stimulentele în favoarea soluțiilor cu risc scăzut; lipsa cunoștințelor și a capacităților în ceea ce privește achizițiile reușite de noi tehnologii și de inovații și o neconcordanță între achizițiile publice și obiectivele politicilor. Această problemă poate fi abordată mai bine prin orientări și schimburi de cele mai bune practici, în special în domeniul achizițiilor publice economice. În plus, întrucât piețele de achiziții publice rămân fragmentate în întreaga Europă, aceste achiziții nu reușesc, adesea, să atingă dimensiunea necesară pentru a atrage investiții inovatoare.

Mai multe state membre experimentează deja noi modalități de a sprijini inovarea prin intermediul achizițiilor publice înainte de comercializare, precum și posibilități de adaptare a programului de succes SBIR, din Statele Unite, la contextul UE²². Rezultatele sunt încurajatoare, în special pentru IMM-uri (deși achizițiile nu sunt dedicate exclusiv acestora). Dacă o abordare de acest tip ar putea fi aplicată la o scară mai largă și combinată cu inițiative de achiziții publice comune între diferitele entități contractante, s-ar putea crea piețe considerabile care ar oferi un impuls puternic inovării și noilor întreprinderi inovatoare.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”

14. Parlamentul European și Consiliul ar trebui să ia măsurile necesare pentru a adopta propunerile cu privire la brevetul UE, la regimul său lingvistic și la sistemul unificat de soluționare a litigiilor. Obiectivul este ca primele brevete ale UE să fie eliberate în 2014.
15. Începând din 2011: UE și statele membre ar trebui să efectueze o evaluare a cadrului de reglementare în domeniile esențiale, începând cu domeniile legate de ecoinovare și de parteneriatele europene pentru inovare (a se vedea secțiunea următoare). Astfel se vor identifica regulile care trebuie îmbunătățite sau actualizate și/sau regulile care trebuie puse în aplicare pentru a oferi în mod continuu stimulente suficiente pentru inovare. Comisia va oferi orientări pentru o organizare cât mai eficace a acestei evaluări.
16. La începutul anului 2011, ca primă etapă, Comisia va prezenta o comunicare însoțită de o propunere legislativă privind standardizarea, care va viza, printre altele, sectorul TIC, pentru a accelera și a moderniza procedurile de standardizare, cu scopul de a permite interoperabilitatea și a stimula inovarea pe piețele mondiale cu evoluție rapidă. Aceasta va fi însoțită de un program multianual care va avea drept scop anticiparea noilor nevoi în materie de standardizare și integrarea standardelor în proiecte de cercetare și dezvoltare din sfera programului-cadru pentru cercetare.

²²

De exemplu, programele SBRI (*Small Business Research Initiative* – Inițiativa de cercetare în întreprinderile mici), în Regatul Unit și SBIR (*Small Business Innovation Research* – Cercetare și inovare pentru întreprinderile mici), în Țările de Jos oferă contracte pentru dezvoltarea de soluții la problemele specifice identificate în serviciile publice. Aceste programe urmează abordarea expusă în comunicarea Comisiei privind achizițiile publice înainte de comercializare. Statele Unite rezervă o parte din bugetul federal pentru a sprijini inovarea prin intermediul programului SBIR, cu un succes considerabil.

Comunicarea va examina, de asemenea, opțiunile existente pentru a asigura, pe termen mai lung, adaptabilitatea sistemului de standardizare la un mediu aflat în evoluție rapidă și capacitatea lui de a contribui la obiectivele strategice interne și externe ale Europei (legate, printre altele, de inovare și dezvoltare tehnologică), inclusiv prin lansarea unui studiu independent.

17. Începând din 2011, **statele membre și regiunile ar trebui să adopte bugete consacrate exclusiv achizițiilor înainte de comercializare și achizițiilor publice de produse și servicii inovatoare** (inclusiv cele definite de parteneriatele pentru inovare, a se vedea secțiunea 5). Acestea ar trebui să creeze **piețe de achiziții publice în întreaga UE începând cu cel puțin 10 miliarde EUR pe an** pentru inovările care îmbunătățesc eficiența și calitatea serviciilor publice, abordând în același timp provocările societale majore. Obiectivul ar trebui să fie crearea de piețe de achiziții publice inovatoare echivalente celor din SUA. Comisia va furniza orientări și va pune la punct un mecanism de sprijin (financiar) pentru a ajuta autoritățile contractante să realizeze aceste achiziții într-un mod deschis și nediscriminatoriu, pentru a regrupa cererea, a elabora specificații comune și a facilita participarea IMM-urilor.

În plus, Comisia va oferi orientări privind punerea în aplicare a unor inițiative de **achiziții publice comune între entitățile contractante** în cadrul directivelor actuale privind achizițiile publice și va utiliza evaluarea generală a directivelor actuale aflată în curs pentru a examina oportunitatea introducerii de noi reguli vizând facilitarea inițiativelor de achiziții publice comune transfrontaliere.

18. Până la începutul anului 2011, Comisia va prezenta un **plan de acțiune privind ecoinovarea**, pe baza inițiativei „O Uniune a inovării” și concentrându-se pe obstacolele, provocările și oportunitățile specifice realizării obiectivelor ecologice prin inovare.

3.3. Promovarea deschiderii și valorificarea potențialului creativ al Europei

Întreprinderile inovează în diverse moduri. Unele se dedică cercetării și dezvoltării și pun la punct noi tehnologii, în timp ce altele își bazează inovațiile pe tehnologii existente sau creează noi modele comerciale ori servicii axate pe utilizatori și furnizori, sau în cadrul unor grupări sau rețele. Prin urmare, politicile trebuie să fie concepute astfel încât să susțină toate formele de inovare, și nu doar inovarea tehnologică. Serviciile inovatoare cu puternic potențial de creștere pot necesita, de asemenea, strategii specifice, în special în industriile culturale și creative²³.

Proiectarea prezintă o importanță deosebită și este recunoscută ca fiind o disciplină și o activitate esențială pentru concretizarea ideilor pe piață și transformarea lor în produse atractive și ușor de utilizat. În timp ce unele țări europene sunt lideri mondiali în materie de proiectare, altele nu dispun de o infrastructură solidă în acest domeniu și de capacități de proiectare în întreprinderi și în școlile de inginerie. Această lacună sistemică a trecut aproape neobservată și trebuie în prezent soluționată.

²³ A se vedea cartea verde a Comisiei intitulată „Eliberarea potențialului industriilor culturale și creative”, COM(2010) 183 final.

Pe măsură ce problemele devin tot mai complexe, iar costurile inovării cresc, întreprinderile sunt din ce în ce mai motivate să colaboreze. Ele își continuă activitățile de dezvoltare internă, dar le completează adesea cu activități destinate identificării, recunoașterii și transferului ideilor din surse externe, cum ar fi universitățile sau întreprinderile noi. Inovarea este efectuată, uneori, în comun cu utilizatorii și consumatorii, pentru a răspunde mai bine nevoilor acestora sau pentru a deschide noi căi de acces pe piață. Această tendință – accentuată de rețelele sociale și de informatica dematerializată (*cloud computing*), mobilă și în colaborare – se extinde la sectorul producției și al serviciilor. Aceasta are implicații majore pentru cercetare, știință, educație și chiar pentru guverne. Aceste tendințe către o inovare deschisă și de colaborare au consecințe importante asupra politicilor. Deși este important să se atingă un bun echilibru între facilitarea difuzării cunoștințelor și stimularea inovării în mod adecvat, Comisia consideră că aceste tendințe vor aduce beneficii economice și sociale pe termen lung și, prin urmare, ar trebui susținute.

Prin urmare, acum este mai important decât oricând să se realizeze așa-numita „a cincea libertate”, care constă nu numai în libera circulație a cercetătorilor, ci și în libera circulație a ideilor inovatoare. Inovarea cu adevărat deschisă necesită servicii de brokeraj, intermediari și rețele în care toți actorii pot participa în mod egal. Grupurile competitive pe plan internațional joacă un rol vital pentru reunirea – fizică și virtuală - a marilor întreprinderi cu IMM-uri, universități, centre de cercetare și comunități de oameni de știință și practicieni în vederea schimbului de cunoștințe și idei. Transferul de cunoștințe între întreprinderi și universități ar trebui consolidat, inclusiv la nivel transnațional. *Enterprise Europe Network* (Rețeaua întreprinderilor europene) oferă servicii transnaționale de transfer de tehnologii și de brokeraj, precum și alte servicii de sprijin în domeniul inovării și al comerțului și ajută IMM-urile să își desfășoare activitățile la scară internațională. Această rețea ar trebui consolidată și îmbunătățită.

Rezultatele cercetării finanțate din fonduri publice ar trebui să devină mai accesibile și mai disponibile. Sistemele de informare cu privire la cercetare ar trebui să fie îmbunătățite, conectate și interoperabile, inclusiv cu baza de date pentru transferul tehnologiilor a *Enterprise Europe Network*, denumită BBS. Accesul la informațiile din sectorul public ar trebui să fie facilitat pentru cercetare și inovare (conform propunerilor Comisiei din cadrul „Agendei digitale”, care prevede o revizuire ambițioasă a directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, în anul 2012).

Una dintre problematicile majore este creșterea fluxurilor și, prin urmare, a beneficiilor legate de drepturile de proprietate intelectuală (DPI, inclusiv brevete, drepturi privind activitățile de proiectare și drepturi de autor). Deși brevetul UE ar trebui să permită reducerea considerabilă a costului brevetelor în Europa, în special pentru IMM-uri, beneficiile economice vor proveni din exploatarea DPI în produsele și serviciile inovatoare. Acest lucru este foarte important în anumite sectoare, precum cel al semiconductoarelor și al telecomunicațiilor, în care întreprinderile trebuie să regroupeze numeroase tehnologii existente și, astfel, să aibă acces la o gamă largă de drepturi de proprietate intelectuală.

Piețele de comercializare a DPI trebuie să devină mai puțin opace și fragmentate, astfel încât cumpărătorii și vânzătorii să se poată întâlni în mod eficient, să se realizeze investiții financiare în DPI și tranzacțiile să aibă loc în condiții echitabile. Deși apar o serie de inițiative atât la nivelul statelor membre, cât și la nivel internațional²⁴, acestea ar trebui dezvoltate la

²⁴

Precum piața proprietății intelectuale creată de oficiul danez al brevetelor și inițiativa comună realizată de *Caisse des Dépôts*, din Franța și banca americană Ocean Tomo.

scară europeană, pentru a se obține o eficiență maximă și a se realiza economii de scară și de gamă. Aceste piețe ale cunoașterii ar trebui să fie deschise noilor participanți și să elibereze potențialul DPI care se află în fază latentă în universități, în institutele de cercetare și în întreprinderi. În acest fel, s-ar putea genera importante fluxuri de noi venituri, care ar putea fi reinvestite în cercetare, creându-se astfel un „cerc virtuos”.

Dincolo de sprijinul pentru proprietatea intelectuală oferit în prezent prin serviciul de asistență în materie de DPI și prin cooperarea cu oficiile naționale ale brevetelor, trebuie extins ajutorul oferit IMM-urilor, pentru ca acestea să poată utiliza în mod eficient protecția proprietății intelectuale și industriale și să beneficieze de condiții de concurență echitabile, comparativ cu întreprinderile mai mari.

Pentru ca piețele cunoașterii să funcționeze în mod eficient, este necesar să se analizeze în profunzime legătura dintre proprietatea intelectuală și politica de concurență. Această analiză are multiple fațete. În primul rând, trebuie menținută amploarea protecției proprietății intelectuale și înalta calitate a brevetelor acordate în Europa, astfel încât drepturile legale să fie definite în mod clar. În al doilea rând, deși acordurile de colaborare privind DPI (licențe încrucișate, grupări de brevete etc.) au, în general, un impact pozitiv, ele trebuie analizate, de asemenea, pentru a se asigura că nu sunt utilizate în mod anticoncurențial. În al treilea rând, procedurile de standardizare necesită reguli clare în materie de DPI, pentru a se evita situații în care o întreprindere poate obține o poziție dominantă ilegală pe piață, incluzând DPI pe care le posedă într-un standard.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”

19. În 2011, Comisia va înființa **un Comitet director european în materie de proiectare**, care va fi invitat să formuleze propuneri în termen de un an, pentru a consolida rolul proiectării în politica de inovare, de exemplu prin intermediul programelor UE și/sau naționale și va stabili o etichetă de „Proiectare europeană de excelență”. Ca parte a acțiunilor subsecvente cărții verzi privind industriile culturale și creative, Comisia va crea o **Alianță europeană a industriilor creative**, pentru a dezvolta noi forme de sprijin pentru aceste industrii și a promova o utilizare mai amplă a creativității în alte sectoare
20. Comisia va **promova accesul liber** la rezultatele cercetării finanțate din fonduri publice. Obiectivul Comisiei este ca **accesul liber la publicații să devină o regulă generală pentru proiectele finanțate din programele-cadru pentru cercetare ale UE**. De asemenea, Comisia va sprijini dezvoltarea unor **servicii inteligente de informare cu privire la cercetare**, care să poată fi consultate fără restricții și să ofere un acces ușor la rezultatele proiectelor de cercetare.
21. Comisia va **facilita o cercetare comună eficace și transferul de cunoștințe** în cadrul programelor-cadru pentru cercetare și dincolo de acestea. Ea va colabora cu părțile interesate pentru a dezvolta o serie de modele de acorduri de consorțiu cu posibilități multiple: de la o protecție tradițională a proprietății intelectuale la soluții mai deschise. De asemenea, sunt necesare mecanisme de consolidare a birourilor de transfer de cunoștințe din cadrul organismelor publice de cercetare, în special prin intermediul colaborării transnaționale.
22. Până la sfârșitul anului 2011, în colaborare strânsă cu statele membre și cu părțile interesate, Comisia va prezenta propuneri pentru a **crea o piață europeană a**

cunoașterii pentru brevete și licențe, pe baza experienței statelor membre în materie de **platforme de schimb** care corelează oferta și cererea, a unor **piețe care permit investițiile financiare** în activele necorporale și a altor idei care dau un nou suflu proprietății intelectuale neglijate, cum ar fi gruparea de brevete și brokerajul în materie de inovare.

23. Comisia va **examina rolul politicii de concurență în ceea ce privește protecția împotriva utilizării drepturilor de proprietate intelectuală în scopuri anticoncurențiale**. Ea va analiza implicațiile acordurilor de colaborare în materie de DPI, în cadrul examinării sale în ceea ce privește aplicarea normelor antitrust în cazul acordurilor orizontale între întreprinderi concurente.

4. MAXIMIZAREA COEZIUNII SOCIALE ȘI TERITORIALE

4.1. Diseminarea beneficiilor inovării în toată Uniunea

Inițiativa „O Uniune a inovării” trebuie să implice toate regiunile. Criza financiară are un impact disproporționat asupra unor regiuni mai puțin performante și, prin urmare, riscă să submineze convergența recent obținută²⁵. Europa trebuie să evite o „diviziune a inovării” între regiunile cele mai inovatoare și restul regiunilor.

Fondurile structurale dețin un rol crucial și furnizează deja investiții substanțiale pentru cercetare și inovare. Pentru perioada curentă de finanțare (2007-2013) a fost programată o sumă de aproximativ 86 de miliarde EUR. Majoritatea acestor fonduri sunt încă necheltuite și ar trebui folosite mai eficient pentru inovare și pentru atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020. În prezent sunt alocate prea multe fonduri pentru proiecte care se suprapun sau pentru priorități pentru care regiunile nu dispun de avantaje relative. Regiunile trebuie să redirecționeze finanțările pe baza unei abordări de specializare inteligentă și să se concentreze pe avantajele relative din domeniile în care acestea pot excela.

Există un număr de alte căi prin care fondurile structurale pot fi utilizate mai eficient. Se cheltuiește relativ puțin pentru punerea în comun a resurselor și a competențelor prin intermediul unor proiecte transnaționale²⁶, de exemplu pentru sprijinirea infrastructurilor de cercetare sau pentru dezvoltarea de grupuri de nivel mondial. O mai bună utilizare a instrumentelor financiare poate fi realizată prin crearea unui efect de pârghie pentru finanțările private din cercetare și inovare. De asemenea, achizițiile publice cofinanțate din fondurile structurale ar trebui utilizate pentru creșterea cererii de produse și servicii inovative. Fondurile sociale europene ar putea fi utilizate mai eficient pentru formarea și reformarea cetățenilor cu competențele necesare inițiativei „O Uniune a inovării”. Programele la nivel european de sprijinire a cooperării transregionale [de exemplu acțiunea „Regiuni ale cunoașterii” din cadrul PC7, inițiativele de grupuri finanțate de PCI și *Enterprise Europe Network* (Rețeaua întreprinderilor europene), precum și operațiuni cofinanțate în cadrul programelor de cooperare teritorială europeană] ar trebui consolidate pentru a putea oferi o mai bună asistență regiunilor și pentru a crește impactul asupra dezvoltării regionale. Mai mult, programele viitoare ar trebui să conțină stimulente pentru cooperarea dintre regiunile de

²⁵ Concluziile Tabloului de bord european privind inovarea din 2009.

²⁶ Utilizarea posibilității prevăzute de articolul 37 alineatul (6) litera b din Regulamentul CE nr. 1083/2006.

frunte în materie de inovare și cele din statele membre care se află în curs de recuperare a decalajului.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”

24. Începând din 2010: Statele membre ar trebui să-și îmbunătățească în mod substanțial utilizarea fondurilor structurale **existente pentru proiecte de cercetare și inovare, sprijinind cetățenii să dobândească competențele necesare, îmbunătățind performanța sistemelor naționale și implementând strategii de specializare inteligentă și proiecte transnaționale**. Aceasta ar trebui să se aplice și finanțărilor de preaderare pentru țările candidate. Comisia este pregătită să ofere asistență și își va folosi inițiativele regionale de cercetare și de grupuri pentru sprijinirea acestei schimbări și pentru stabilirea unei „platforme de specializare inteligentă” până în 2012, inclusiv prin oferirea în continuare de sprijin pentru dezvoltarea de grupuri de talie mondială. Pentru mai multe detalii a se consulta comunicarea însoțitoare.
25. Statele membre ar trebui să inițieze **pregătirea programelor post-2013 ale fondului structural, cu un accent deosebit pe inovare** și specializare inteligentă. Reglementările viitoare privind operarea Fondului european de dezvoltare regională ar trebui să angajeze în continuare resurse financiare substanțiale pentru sprijinirea inițiativelor de inovare în cadrul regiunilor din Uniunea Europeană.

4.2. Creșterea beneficiilor sociale

Inovarea socială reprezintă un domeniu important nou care ar trebui dezvoltat. Este vorba despre încurajarea ingeniozității organizațiilor de caritate, a asociațiilor și a antreprenorilor sociali de a găsi noi modalități de satisfacere a nevoilor sociale care nu sunt satisfăcute în mod adecvat de piață sau de sectorul public. De asemenea, poate fi vorba și despre încurajarea ingeniozității de a realiza schimbările comportamentale necesare pentru abordarea provocărilor societale majore, cum ar fi schimbările climatice. Pe lângă satisfacerea nevoilor sociale și abordarea provocărilor societale, inovările sociale sprijină cetățenii și creează noi relații sociale și modele de colaborare. Prin urmare, acestea sunt inovative în esența lor și benefice pentru capacitatea de inovare a societății.

Exemplele de inovare socială în Europa cuprind programe de prevenire a bolilor coronariene care vizează întreaga comunitate și nu numai indivizii cu risc crescut, rețele sociale de vecini care ajută persoanele în vârstă care trăiesc independent, hărți ecologice urbane care oferă comunităților locale informații privind progresul acestora către realizarea obiectivelor de reducere a emisiilor sau bănci etice care oferă produse financiare ce urmăresc maximizarea rentabilității sociale și de mediu.

Cu toate acestea, deși ideile bune nu lipsesc, inovările sociale nu produc încă impactul așteptat. Trebuie să existe mai mult sprijin pentru experimente. Abordările care au avantaje clare față de practicile curente trebuie aplicate la o scară mai largă și diseminate. Pentru realizarea acestui obiectiv, sunt necesari intermediari competenți, stimulente eficiente și rețele care să accelereze și să faciliteze învățarea reciprocă. Infrastructuri de acest tip există deja în toată Europa pentru inovarea în întreprinderi, deși încă nu există echivalente pentru inovarea socială. Sunt necesare metode mai bune de evaluare pentru identificarea practicilor care funcționează sau nu, precum și a motivelor pentru care acestea funcționează sau nu, precum și a practicilor care ar trebui aplicate pe scară mai largă.

Pentru a satisface nevoile și așteptările aflate în continuă evoluție ale utilizatorilor de servicii publice în condițiile unei austerități fiscale, sectorul public are nevoie de inovare mai mult ca oricând. Din ce în ce mai multe guverne adoptă abordări de furnizare a serviciilor mai orientate către cetățean. Multe dintre acestea au lansat strategii de e-guvernare în vederea transferării serviciilor existente online, precum și pentru dezvoltarea de noi servicii care pot fi accesate prin internet. La nivel UE este importantă dezvoltarea unei mai bune înțelegeri a inovării din sectorul public, pentru a oferi vizibilitate inițiativelor de succes și pentru a compara progresele obținute. O contribuție importantă va avea crearea unei mase critice de lideri din sectorul public care să dispună de competențele necesare pentru gestionarea inovării. Acest lucru poate fi realizat prin programe de formare mai sofisticate, precum și prin oportunitățile de schimbare a bunelor practici.

Trecerea la o economie inovatoare are implicații majore în domeniul forței de muncă. Angajatorii au nevoie de lucrători care caută în mod activ și continuu noi modalități mai bune de efectuare a sarcinilor. Acest lucru necesită nu numai competențe mai bune, ci și o nouă relație între angajator și angajat, bazată pe încredere. Acest tip de abordare este necesar la toate nivelurile ocupaționale și trebuie extinsă la sectoarele care nu sunt considerate în mod obișnuit ca fiind „sectoare ale cunoașterii”. Un prim exemplu ar fi sectorul îngrijirii, unde este nevoie de o forță de muncă competentă, motivată și adaptabilă pentru a oferi standarde înalte ale îngrijirii pentru un număr din ce în ce mai mare de europeni în vârstă.

26. Comisia va lansa un **pilot de inovare socială europeană** care va oferi expertiză și un „centru virtual” pentru antreprenorii sociali și pentru sectoarele publice și terțiare.
 - Aceasta va promova inovarea socială prin intermediul **Fondului social european (FSE)** continuând investițiile semnificative în inovarea socială pe care FSE le-a făcut în ultimii zece ani, în toate etapele ciclului inovării. Aceasta va fi completată cu sprijinul oferit experimentelor sociale inovative care urmează să fie dezvoltate în cadrul Platformei europene de combatere a sărăciei.
 - **Inovarea socială ar trebui să devină o țintă principală în cadrul noii generații de programe ale Fondului social european.** Statele membre sunt încurajate să intensifice încă din prezent eforturile de promovare a inovării sociale prin intermediul FSE.
27. Începând cu 2011, Comisia va sprijini un program substanțial de cercetare în domeniul public și al inovării sociale, abordând probleme cum ar fi măsurarea și evaluarea, finanțarea și alte bariere în calea aplicării pe scară largă și a dezvoltării. Ca un pas intermediar, Comisia va iniția un **Tablou de bord european al inovării din sectorul public** ca bază pentru activitățile viitoare de evaluare comparativă a inovării din sectorul public. Aceasta va explora, împreună cu statele membre, dacă este adecvat schimbul de noi experiențe de învățare și rețele pentru liderii din sectorul public la nivel european.
28. Comisia va consulta partenerii sociali pentru a examina modalitățile prin care economia bazată pe cunoaștere ar putea fi diseminată la toate nivelurile ocupaționale și în toate sectoarele. Aceasta va solicita partenerilor sociali să propună modalități de dezvoltare a unei strategii sectoriale pentru piața forței de muncă din sectorul îngrijirii.

5. UNIREA FORȚELOR PENTRU OBTINEREA DE PROGRESE: PARTENERIATE EUROPENE PENTRU INOVARE

Europa se confruntă cu o varietate de provocări societale majore cum ar fi îmbătrânirea populației, efectele schimbărilor climatice și reducerea disponibilității resurselor. Trebuie obținute progrese în descoperirea de noi tratamente pentru bolile care pun în pericol viața, pentru găsirea de noi soluții de ameliorare a vieții persoanelor în vârstă, modalități de reducere drastică a emisiilor de CO₂ și a altor surse de poluare, în special în orașe, surse de energie alternative și substituenți pentru materiile prime din ce în ce mai sărace, reducerea deșeurilor și reciclarea acestora, precum și eliminarea gropilor de gunoi, îmbunătățirea calității aprovizionării cu apă, transport inteligent cu mai puține congestioni, alimente mai sănătoase și mai de calitate prin utilizarea unor metode de producție durabile și tehnologii pentru prelucrarea și diseminarea rapidă și sigură a informațiilor, comunicare și interfață.

De asemenea, dezvoltarea cu succes a acestor descoperiri va stimula competitivitatea, va permite întreprinderilor europene să ajungă în fruntea dezvoltării de noi tehnologii, să crească și să preia rolul de lider mondial pe noile piețe aflate în creștere, să îmbunătățească calitatea și eficiența serviciilor publice și să contribuie la crearea unui mare număr de noi locuri de muncă de calitate.

Având în vedere dimensiunea și caracterul urgent al provocărilor societale și penuria de resurse, Europa nu își mai poate permite fragmentarea eforturilor și ritmul lent din prezent. Eforturile și expertiza din domeniul cercetării și inovării trebuie puse în comun pentru obținerea masei critice. În același timp, încă de la început trebuie create condiții care să permită ca descoperirile să ajungă cât mai rapid pe piață, aducând astfel beneficii rapide pentru cetățeni și avantaje competitive.

i) Noua abordare a parteneriatelor europene pentru inovare

Din aceste motive, în cadrul strategiei sale Europa 2020, Comisia a anunțat că va lansa parteneriate europene pentru inovare, ca parte a inițiativei emblematică „O Uniune a inovării”. Aceste parteneriate vor testa o nouă abordare a cercetării și inovării din UE.

În primul rând, acestea vor fi **axate pe provocări**, concentrându-se pe avantajele societale și pe modernizarea rapidă a sectoarelor și piețelor asociate. Aceasta înseamnă că parteneriatele nu se vor concentra numai pe instrumentele existente, cum ar fi inițiativele tehnologice comune (ITC).

În al doilea rând, acestea vor cuprinde **întreg lanțul de cercetare și inovare**. Parteneriatele vor reuni toți actorii relevanți la nivelul UE, național și regional, în vederea: (i) intensificării eforturilor de cercetare și dezvoltare; (ii) coordonării investițiilor în proiecte demonstrative și proiecte pilot; (iii) anticipării și accelerării reglementărilor și standardelor necesare; și (iv) mobilizării „cererii”, în special printr-o mai bună coordonare a achizițiilor publice pentru a se asigura că orice descoperiri sunt puse rapid pe piață. Spre deosebire de abordarea independentă a pașilor de mai sus, cum este cazul în prezent, scopul parteneriatelor pentru inovare va fi de a elabora și de a implementa acești pași în paralel, pentru a scurta timpul de realizare.

În al treilea rând, acestea vor **raționaliza, vor simplifica și vor coordona mai bine instrumentele și inițiativele existente**, completându-le cu noi acțiuni, după caz. Aceasta ar trebui să ușureze cooperarea dintre parteneri și obținerea de rezultate mai bune și mai rapide în comparație cu ceea ce există în prezent. Prin urmare, acestea se vor clădi pe instrumente și

acțiuni existente și, dacă va fi cazul (de exemplu programarea comună, piețele-lider, sistemele precomerciale și comerciale de achiziții publice, evaluarea cadrului de reglementare), acestea vor fi integrate într-un singur cadru politic coerent. Flexibilitatea este importantă și nu va exista un cadru universal.

ii) Condiții pentru succes

Parteneriatele ar trebui să fie lansate numai în domeniile – și să conțină numai activități – în care intervenția guvernamentală este justificată în mod clar și unde combinarea eforturilor UE, naționale și regionale în cercetare și dezvoltare (CD) și a măsurilor legate de cerere vor duce la atingerea obiectivului mai rapid și mai eficient.

Alegerea parteneriatelor „adecvate” va determina în mare măsură succesul acestora. Pentru ca acestea să respecte promisiunile făcute, trebuie îndeplinite următoarele condiții interdependente:

- (1) Concentrarea asupra unei provocări societale specifice comune în întreaga UE, care să aibă obiective clare, ambițioase și măsurabile ce vor aduce beneficii importante pentru cetățeni și pentru societate în ansamblu înainte de 2020, și unde să existe un potențial mare de piețe noi pentru întreprinderile UE.
- (2) Un puternic angajament politic și al părților interesate: parteneriatele vor trebui să mobilizeze toate părțile interesate esențiale pentru a sprijini un obiectiv bine definit care să fie atins înainte de 2020, sprijinit de un angajament puternic și susținut pe o lungă perioadă de timp. De asemenea, acestea vor asigura platforme pentru o inovare deschisă și pentru angajamentul cetățenilor, inclusiv prin acordarea de premii pentru cercetare. Comisia intenționează să joace un rol motor în dezvoltarea parteneriatelor.
- (3) O valoare adăugată clară a UE: Acțiunea la nivel UE trebuie să ducă la creșterea eficienței și la un impact pe scară largă prin realizarea masei critice (de exemplu prin simplificare și raționalizare, prin punerea în comun și prin utilizarea mai eficientă a resurselor publice limitate, și anume prin alinierea programelor de cercetare și de achiziții publice în toate statele membre; prin soluții mai bune referitoare la calitate, interoperabilitate și o desfășurare mai rapidă).
- (4) Un accent puternic pe rezultate și impact: parteneriatele trebuie să fie orientate pe rezultate și, prin urmare, nu ar trebui să aibă un obiectiv universal. Provocările societale ar trebui defalcate în „pachete de lucru” mai mici, pe baza cărora diferitele grupuri de părți interesate cu interese comune ar trebui să își definească propriile planuri de implementare, stabilind ce trebuie făcut, de către cine și când. Obiectivele, etapele și rezultatele clare trebuie definite în prealabil.
- (5) Sprijin financiar adecvat: deși unul dintre obiectivele-cheie ale parteneriatelor pentru inovare este de a asigura faptul că resursele financiare limitate sunt utilizate cât mai eficient, cu evitarea duplicării costurilor, un sprijin financiar suplimentar va fi necesar, fără nicio îndoială, pentru a face față dimensiunii provocării. Este de așteptat ca toate părțile interesate să contribuie; Comisia va căuta să creeze un efect de pârghie pentru bugetul UE, pentru a crește și mai mult nivelul finanțării. Comisia va pune la dispoziție fonduri pentru lansarea primelor parteneriate în cadrul perspectivelor financiare actuale și va evalua nevoile financiare ale parteneriatelor în momentul pregătirii propunerilor sale pentru următoarele perspective financiare.

iii) Guvernanță și metode de lucru

Cele mai bune idei pot eșua din cauza unei executări sau a unei monitorizări deficiente. Implementarea unor structuri eficiente, simple și suficient de flexibile pentru controlul și monitorizarea progresului, arbitrajul intereselor divergente și remediarea întârzierilor reprezintă elemente critice pentru succesul parteneriatelor.

Modalitățile de guvernare ar trebui să pună în balanță nevoia unui angajament la nivel înalt și coordonarea funcțională, cu responsabilități operaționale descentralizate puternice în vederea asigurării asumării responsabilității de către practicieni și alte părți interesate principale. Calitatea de membru trebuie să reflecte abordarea integrată astfel încât părțile interesate care sunt responsabile de diferite elemente ale continuității cererii și ofertei să fie reprezentate în mod adecvat. Pentru a reflecta importanța acestor elemente constituente diferite, fiecare parteneriat ar trebui să fie condus de un reprezentant al comitetului director, compus dintr-un număr limitat de reprezentanți la nivel înalt din statele membre (miniștri), membri ai parlamentului, lideri din industrie, cercetători și alte părți interesate importante, care vor trebui să se angajeze ferm pentru realizarea obiectivelor parteneriatului. Comitetul director ar trebui să fie sprijinit de grupuri operaționale, compuse din experți din sectorul privat și public, practicieni și utilizatori, care vor defini și vor implementa conținutul „pachetelor de lucru”. Comitetul director va fi prezidat de comisarul (comisarii) responsabil(i) și va fi sprijinit de un secretariat pus la dispoziție de Comisie. Prima sarcină a acestuia va fi redactarea unui plan de lucru strategic multianual, care să conțină obiective concrete, cu atribuirea responsabilităților și cu definirea etapelor pentru monitorizarea progresului. La nivel UE, Comisia va lucra în strânsă colaborare cu Consiliul și cu Parlamentul, pentru a asigura un sprijin politic puternic, atât pentru obiectivele și conducerea fiecărui parteneriat, cât și pentru accelerarea asigurării cadrului de reglementare necesar.

iv) Identificarea parteneriatelor europene pentru inovare

În vederea atingerii obiectivului Strategiei UE 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, Comisia intenționează să lanseze parteneriate pentru inovare în domenii-cheie care să abordeze problema provocărilor societale majore, cum ar fi securitatea energetică, transportul, schimbările climatice și eficiența resurselor, sănătatea și îmbătrânirea populației, metodele de producție ecologice și amenajarea teritoriului.

Exemple de parteneriate posibile includ domenii cum ar fi:

- abordarea provocării majore reprezentată de aprovizionarea cu energie a orașelor și schimbările climatice produse de acestea (orașele consumă aproximativ **80% din energia totală a UE și produc aceeași proporție de gaze cu efect de seră**) prin crearea unei platforme reprezentative cu părți interesate principale și prin intensificarea utilizării TIC existente și viitoare pentru accelerarea dezvoltării unor rețele inteligente, sisteme noi pentru utilizarea energiei din surse regenerabile, o mobilitate mai inteligentă și mai curată, o mai bună eficiență energetică a clădirilor;
- asigurarea unei calități și eficiențe mai bune a aprovizionării cu apă;
- asigurarea unui lanț de aprovizionare sigur și obținerea unui management eficient și durabil al materiilor prime neenergetice de-a lungul întregului lanț valoric;

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră printr-o eficiență a emisiilor mai bună în domeniul transporturilor, inclusiv dincolo de dimensiunea urbană, în special prin sisteme de gestionare a traficului interoperabile și inteligente pentru toate mijloacele de transport, care să ducă la un progres al logisticii și la schimbări de comportament;
- promovarea competitivității UE în societatea digitală printr-un acces mai rapid la informații și prin căi de comunicare, interfețe și schimburi de cunoștințe mai fiabile, în special prin intermediul internetului de mâine;
- îmbunătățirea aprovizionării cu alimente produse prin metode agricole și de prelucrare a alimentelor care utilizează resursele în mod eficient, sunt productive și cu emisii reduse;
- îmbunătățirea calității vieții populației în curs de îmbătrânire, de exemplu prin noi soluții inovative, studii clinice, metode de diagnostic și tratament pentru bolile legate de vârstă, desfășurarea de noi soluții TIC inovatoare și dezvoltarea și introducerea de produse, aparate și servicii inovatoare adaptate pentru persoanele în vârstă.

Lucrări de pregătire au fost întreprinse în legătură cu lansarea parteneriatelor specifice privind o îmbătrânire activă și în condiții bune de sănătate, utilizarea eficientă a apei, materiile prime neenergetice, mobilitatea inteligentă, productivitatea și durabilitatea agriculturii, precum și privind orașele inteligente și locuibile, acesta din urmă combinând eficiența energetică, transportul curat și internetul de mare viteză (a se vedea anexa III).

Cu toate acestea, parteneriatele pentru inovare reprezintă un concept nou, pe care Comisa dorește mai întâi să-l testeze printr-un parteneriat pilot înainte de a lansa un nou set de parteneriate. Un asemenea pilot ar trebui să contribuie la validarea valorii adăugate a conceptului, să estimeze interesul și angajamentul tuturor părților interesate principale, să ofere indicii privind cea mai bună modalitate de dezvoltare a pachetelor de lucru și să asigure o guvernanta activă.

Reflectând asupra importanței societale, a stadiului de pregătire și a reprezentativității conceptului de parteneriat, Comisia propune lansarea unui proiect pilot privind îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate. Obiectivele acestuia ar trebui să fie ca, până în 2020, să permită cetățenilor noștri să trăiască mai mult în mod independent și în condiții bune de sănătate, prin creșterea de 2 ori a numărului mediu de ani de viață sănătoși și, atingând acest obiectiv, să îmbunătățească durabilitatea și eficiența sistemelor noastre sociale și de sănătate, și să creeze o piață a UE și mondială pentru produse și servicii inovatoare cu noi oportunități pentru întreprinderile din UE. Anexa III conține mai multe detalii referitoare la proiectul pilot propus privind îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate.

2011 va fi o „etapă de testare” a abordării parteneriatelor. Până la sfârșitul lui 2010, Comisia va dezvolta un set de criterii de selecție solid și un proces de selecție riguros și transparent pentru parteneriatele viitoare. Aceste criterii și acest proces de selecție vor fi operaționale începând cu ianuarie 2011. Pe baza acestui proces și aplicând aceste criterii, precum și după confirmarea existenței posibilităților de parteneriate în domenii precum energia, „orașele inteligente”, aprovizionarea durabilă cu materii prime, eficiența utilizării apei, mobilitatea inteligentă, precum și productivitatea și durabilitatea agriculturii, Comisia va prezenta celorlalte instituții, începând cu februarie 2011, propunerile de parteneriate care au îndeplinit criteriile, ca parte a desfășurării Strategiei Europa 2020, în conformitate cu obiectivul de dezvoltare a unei economii cu emisii reduse de carbon și eficientă din punct de vedere energetic, caracterizată de o puternică bază industrială.

În iunie 2011, Comisia va prezenta o comunicare care va oficializa propunerile de parteneriate și va stabili în detaliu modalitățile pentru guvernare, finanțare și implementare. La sfârșitul „etapei de testare”, și anume înainte de sfârșitul anului 2011, Comisia va revizui și va evalua eficiența abordării parteneriatelor și va stabili dacă și cum intenționează să ducă mai departe această inițiativă, în special în ceea ce privește sprijinul din cadrul următorului program-cadru pentru cercetare.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”:

29. Consiliul, Parlamentul, statele membre, industria și celelalte părți interesate sunt invitate să sprijine conceptul parteneriatelor pentru inovare și să indice angajamentele specifice pe care și le vor asuma pentru a asigura funcționarea conceptului. Comisia invită toate părțile interesate principale să se angajeze la punerea în comun a eforturilor și a resurselor în vederea îndeplinirii obiectivelor parteneriatului.

Comisia ar fi interesată să primească opinii și idei referitoare la domeniile propuse pentru parteneriatele viitoare și la candidații potențiali care îndeplinesc criteriile de succes.

Ca un prim pas concret, înainte de începutul lui 2011, Comisia va începe pregătirile de lansare a unui parteneriat pilot privind îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate. Luând în considerare punctele de vedere ale Parlamentului și Consiliului, precum și observațiile primite de la alte părți interesate, Comisia va prezenta în 2011 propuneri pentru alte parteneriate.

6. EXTINDEREA INFLUENȚEI POLITICILOR NOASTRE PE PLAN EXTERN

Concurența pentru cunoștințe și piețe devine din ce în ce mai globală. Deciziile sectorului privat referitoare la investițiile din CD și inovare se iau la scară globală. Europa pierde teren în această competiție globală. Acțiunile inițiativei „O Uniune a inovării” descrise mai sus sunt menite să inverseze această tendință, pentru ca Europa să devină mai atractivă pentru întreprinderi și investitori.

Succesul Europei depinde de capacitatea acesteia de a compensa câteva decenii de „exod de creiere” relativ și să atragă talente de talie mondială. În fiecare an, universitățile europene și institutele de cercetare acordă cetățenilor străini câteva mii de diplome în știință și inginerie. Acestor cetățeni ar trebui să li se ofere opțiunea de a rămâne în Europa, prin exploatarea posibilităților din cadrul pachetului privind viza științifică²⁷ și din cadrul schemei Cartea Albastră. Pe lângă autorizațiile legale necesare, aceștia trebuie să fie convinși că universitățile și centrele de cercetare din Europa, precum și grupurile de inovare din jurul acestora, reprezintă centre de excelență de talie mondială, iar condițiile de muncă și viață sunt atractive.

Pentru succesul Europei în actualul context de stimulare globală a excelenței, aceasta trebuie să își consolideze cooperarea internațională științifică și tehnologică. Programele de cercetare ale UE se află deja printre cele mai deschise din lume. Piețele Europei sunt, de asemenea, cele

²⁷ Directiva 2005/71/CE a Consiliului, JO L289/15 din 3.11.2005 (inclusiv recomandarea CE privind vizele de ședere de scurtă durată pentru cercetători).

mai deschise din lume, oferind investitorilor acces la o piață internă integrată și competitivă cu 500 de milioane de consumatori, bazată pe norme clare, previzibile și echitabile.

Această deschidere ar trebui să fie compensată printr-o cooperare cu țările terțe în domeniul științei și tehnologiei. Cooperarea internațională trebuie să meargă mână-în-mână cu o abordare integrată de introducere pe piață a rezultatelor proiectelor comune de CD sau inovare. Aceasta înseamnă, în special, oferirea unei protecții echivalente a DPI, acces deschis la standarde interoperabile, achiziții publice nediscriminatorii și înlăturarea altor bariere în calea comerțului decât cele fizice, în conformitate cu acordurile internaționale.

Europa trebuie să acționeze la unison pentru realizarea unor astfel de condiții echitabile globale pentru cercetare și inovare. În prezent, statele membre, regiunile și chiar autoritățile locale par să își facă reciproc concurență în ceea ce privește acordurile de cooperare științifică, activitățile și filialele din alte economii. Acest lucru duce la dispersarea și fragmentarea eforturilor. De asemenea, aceasta duce la slăbirea influenței Europei în negocierile privind accesul pe piață care au loc cu partenerii noștri majori din toată lumea în condiții de concurență echitabile. Prin urmare, progresele recente obținute în Cadrul european pentru cooperare internațională în domeniul științei și tehnologiei și în Forumul strategic pentru cooperare internațională trebuie accelerate.

În fine, multe, dacă nu chiar toate provocările societale pe care trebuie să se axeze eforturile cercetării și inovării europene, sunt și provocări globale. Soluționarea multora dintre aceste provocări necesită punerea în comun a eforturilor la scară mondială²⁸. În special, multe infrastructuri majore de cercetare necesită investiții masive care pot fi obținute numai printr-o cooperare la nivel mondial.

Angajamentele inițiativei „O Uniune a inovării”

- 30.** Până în 2012, Uniunea Europeană și statele sale membre ar trebui să implementeze politici integrate care **să se asigure că cercetătorii, cadrele universitare și inovatorii de vârf locuiesc și lucrează în Europa și care să atragă din țările terțe un număr suficient de cetățeni cu înaltă calificare care să se stabilească în Europa.**
- 31.** **Uniunea Europeană și statele sale membre ar trebui să considere cooperarea științifică cu țările terțe ca fiind o problemă de interes comun și să dezvolte abordări comune. Aceasta ar trebui să contribuie la abordări și soluții globale pentru provocările societale, precum și la stabilirea unor condiții de concurență echitabile** (îndepărtarea barierelor în calea accesului pe piață, facilitarea standardizării, protecția DPI, acces la achiziții publice etc.). În 2012, pe lângă cadrul Spațiului european de cercetare (SEC), Comisia va propune priorități comune ale UE / statelor membre în domeniul științei și tehnologiei ca o bază de poziții coordonate sau inițiative comune față de țările terțe, continuând activitatea Forumului strategic pentru cooperare internațională. Între timp, UE și statele membre ar trebui să acționeze într-un mod coordonat atunci când se angajează în acorduri și activități din domeniul științei și tehnologiei cu țările terțe. Va fi explorat obiectivul potențial al acestor acorduri cadru ale UE și ale statelor membre cu țările terțe.

²⁸

În acest context, este important rolul politicii de dezvoltare a UE.

- 32.** Uniunea Europeană ar trebui să își intensifice cooperarea privind desfășurarea infrastructurilor globale de cercetare. Până în 2012, **ar trebui să se ajungă la un acord cu partenerii internaționali cu privire la dezvoltarea infrastructurilor de cercetare, inclusiv a structurilor TIC, care din cauza costurilor, complexității și/sau cerințelor de interoperabilitate pot fi dezvoltate numai la scară mondială.**

7. ATINGEREA OBIECTIVELOR

Pentru a transforma economia UE într-o adevărată „Uniune a inovării”, este nevoie de eforturi susținute, de o strânsă cooperare, precum și de o punere în aplicare hotărâtă a măsurilor la toate nivelurile (UE, național, regional) pe o perioadă considerabilă de timp. Prin urmare, rolurile și responsabilitățile fiecărui actor din Uniunea inovării trebuie să fie clar definite și trebuie instituite mecanisme solide de monitorizare pentru a evita abaterea de la obiective.

7.1. Reformarea sistemelor de cercetare și inovare

În timp ce acțiunea la nivelul UE este importantă, calitatea sistemelor naționale de cercetare și inovare - și interacțiunea între ele și la nivelul UE - rămâne crucială pentru promovarea întreprinderilor și pentru capacitatea și dorința cetățenilor de a investi. Sunt necesare reforme semnificative ale politicilor naționale și regionale.

Pentru a ajuta statele membre să conceapă aceste reforme în contextul unor constrângeri bugetare importante, Comisia a reunit dovezile disponibile și a identificat un set de caracteristici politice care se regăsesc de obicei în sistemele care înregistrează rezultate excelente. Acestea sunt prezentate în anexa I. Multe din aceste caracteristici se reflectă deja în angajamentele politice propuse în prezenta comunicare. Statele membre sunt invitate să utilizeze caracteristicile politice identificate pentru a efectua o autoevaluare completă a sistemelor lor de cercetare și inovare și pentru a defini în consecință reformele-cheie din cadrul programelor de reforme naționale care țin de strategia Europa 2020 și care trebuie elaborate până în aprilie 2011. Aceste caracteristici politice pot fi, de asemenea, relevante pentru țările candidate și potențial candidate.

Comisia va utiliza caracteristicile politice identificate drept bază pentru a sprijini în continuare schimburile de bune practici între statele membre și pentru a îmbunătăți instrumentele de raportare privind politicile (precum Trendchart și ERA-WATCH). Comisia este, de asemenea, pregătită să își aducă sprijinul în ceea ce privește revizuirile specifice la nivel național care implică expertiză la nivel internațional. În special, Comisia va urmări o nouă relație strategică cu OCDE.

Comisia este de părere că Consiliul (pentru competitivitate) ar putea juca un nou rol în monitorizarea progreselor înregistrate de statele membre privind reformele legate de inovare, ca parte integrantă din coordonarea economică globală din cadrul Strategiei Europa 2010 („semestrul european”).

- 33.** Statele membre sunt invitate să realizeze autoevaluări pe baza caracteristicilor politice stabilite în anexa I și să identifice provocările-cheie și reformele critice ca parte integrantă a programelor lor naționale de reformă. Comisia va sprijini acest proces prin schimburi de bune practici, evaluări reciproce și elaborarea unei baze de date. Comisia le va aplica, de asemenea, propriilor inițiative de cercetare și inovare. Progresele vor fi monitorizate în cadrul coordonării economice integrate („semestrul european”).

7.2. Evaluarea progreselor realizate

Progresele spre realizarea unei Uniuni a inovării ar trebui măsurate la nivelul Consiliului European de doi indicatori principali: obiectivul de investiții în cercetare și dezvoltare și un nou indicator privind inovarea, în conformitate cu solicitările formulate de Consiliul European²⁹.

Pentru a sprijini Comisia să răspundă la solicitarea formulată de Consiliul European, a fost instituit un Grup la nivel înalt format din economiști și reprezentanți ai mediului de afaceri orientați către inovație pentru a identifica posibili indicatori care să reflecte în mod optim intensitatea cercetării și dezvoltării și a inovării și evitând astfel suprapunerea cu obiectivul de investiții în cercetare și dezvoltare de 3%, concentrându-se pe rezultate și impact și asigurând comparabilitatea la nivel internațional.

Grupul a concluzionat³⁰ că există o necesitate urgentă de a îmbunătăți datele disponibile și amploarea și calitatea indicatorilor de a măsura și monitoriza performanța inovării, începând de la inovațiile tehnologice până la alte forme de inovare (de exemplu, inovarea sectorului public). Acesta a examinat două opțiuni: o listă de trei indicatori disponibili imediat (pe baza cererilor de brevete, contribuția produselor de medie și înaltă tehnologie la balanța comercială și ocuparea forței de muncă în activități care implică un grad ridicat de cunoștințe) și un indicator unic (care să reflecte dezvoltarea cu succes și dinamismul activităților antreprenoriale inovatoare). Deși, în principiu, sunt disponibile date demografice privind întreprinderile, dezvoltarea unui asemenea indicator care să măsoare proporția de societăți comerciale cu o creștere rapidă și inovatoare în economie necesită eforturi suplimentare care ar putea dura doi ani.

Examinând concluziile Grupului, Comisia a decis să propună un indicator unic, definit drept indicatorul de societăți inovatoare și cu creștere rapidă care să răspundă cel mai bine la solicitarea din partea Consiliului European, chiar dacă elaborarea acestuia necesită aproximativ doi ani. Indicatorul furnizează o bună metodă de măsurare a dinamismului economiei; reflectă o parte importantă a economiei noastre care va reprezenta în mod necesar sursa de creștere și de locuri de muncă; este orientat spre rezultate și reflectă impactul condițiilor-cadru asupra inovării, pe care responsabilii politici îi pot influența, atât la nivelul UE cât și la nivel național. De asemenea, indicatorul se concentrează pe o deficiență majoră pe care UE trebuie să o soluționeze dacă dorește să recupereze decalajul față de liderii în inovare în domeniu din întreaga lume.

Comisia este de asemenea convinsă de faptul că, deoarece inovarea este un fenomen cu multe fațete, o monitorizare completă a progreselor impune un set mai larg de indicatori. Prin urmare, pe baza Tabloului de bord european privind inovarea, s-a elaborat un tablou de bord al Uniunii cercetării și inovării în scopul de a furniza o analiză comparativă a rezultatelor UE și ale statelor membre în raport cu un set larg de indicatori, inclusiv indicatorii identificați de Grupul la nivel înalt. Lista indicatorilor este prevăzută în anexa II. Deși utilizează cele mai bune surse statistice disponibile, sunt necesare în continuare eforturi pentru elaborarea unor indicatori privind inovarea netehnologică, proiectarea, inovarea în domeniul serviciilor și performanța la nivel regional.

²⁹ Concluziile Consiliului European din 25 și 26 martie 2010 (EUCO 7/10).

³⁰ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm

34. Comisia propune lansarea acțiunilor necesare pentru dezvoltarea unui nou indicator care să măsoare cota întreprinderilor cu un potențial mare de creștere a inovării în cadrul economiei. Acest lucru va necesita o deplină cooperare între statele membre și partenerii internaționali. Supusă acestor angajamente, Comisia va sprijini propunerile necesare și va întreprinde acțiuni urgente pentru elaborarea acestui indicator în următorii doi ani în colaborare cu OCDE, după caz, astfel încât acesta să poată deveni în timp un nou indicator principal care să permită, ca parte integrantă din strategia UE 2020, etalonarea performanței UE în raport cu principalii săi parteneri comerciali.

- Cu începere imediată, **Comisia va monitoriza progresul global privind performanțele inovării utilizând tabloul de bord al Uniunii cercetării și inovării (a se consulta anexa II).**

7.3. Un angajament din partea tuturor pentru a transforma Uniunea inovării în realitate

Efortul colectiv al instituțiilor UE și al altor părți interesate va constitui cheia succesului pentru o Uniune a inovării.

Consiliul European ar trebui să asigure coordonarea și un impuls politic în cadrul strategiei Europa 2020.

Consiliul ar trebui să joace un rol major în adoptarea măsurilor necesare pentru a îmbunătăți condițiile-cadru ale UE. În urma lansării parteneriatelor europene pentru inovare, ar trebui să se asigure că există condițiile necesare pentru a permite acestora să dea roade. Comisia sugerează că o reuniune semestrială a Consiliului sub forma unui „Consiliu al inovării”, reunind miniștrii relevanți - care să evalueze progresele înregistrate și să identifice sferile în care un nou impuls ar putea fi necesar.

Parlamentul European este invitat să acorde prioritate propunerilor și inițiativelor privind o Uniune a inovării, inclusiv stabilirea și succesul parteneriatelor europene pentru inovare. Comisia salută posibilitatea unei dezbateri anuale a Parlamentului privind progresele înregistrate împreună cu reprezentanți ai parlamentelor naționale și ai părților interesate, pentru a identifica mesajele-cheie și pentru a menține o Uniune a inovării drept o prioritate pe agenda politică.

Comisia Europeană va elabora inițiativele prevăzute în Uniunea inovării. Ea va oferi asistență statelor membre în ceea ce privește reforma sistemelor lor și va lua inițiative pentru a promova schimbul de bune practici la toate nivelurile. Comisia va extinde mandatul Comitetului pentru Spațiul European de Cercetare (ERAB) și va include lideri proeminenți din lumea afacerilor, finanțe precum și tineri cercetători și inovatori, pentru a evalua Uniunea inovării în mod continuu, reflecta asupra noilor tendințe și pentru a oferi recomandări cu privire la priorități și acțiuni necesare. Comisia va monitoriza sistematic progresele și va prezenta în fiecare an un raport privind progresele realizate. După caz, Comisia va utiliza prerogativele sale în temeiul Tratatului pentru a propune recomandări specifice fiecărei țări în acest domeniu pentru a oferi asistență statelor membre în ceea ce privește procesul de reformă.

Statele membre (și regiunile administrative ale acestora) trebuie să se asigure că sunt instituite toate structurile necesare de guvernare acolo unde acestea nu există încă. Statele membre trebuie să desfășoare autoevaluări și să urmărească metode de reformă a sistemelor lor pentru

a promova excelența, pentru a încuraja o cooperare mai strânsă și pentru a urmări specializarea inteligentă din perspectiva UE. Acestea ar trebui să își revizuiască programele operaționale cofinanțate de fondurile structurale, în conformitate cu prioritățile stabilite în cadrul strategiei Europa 2020, și să urmărească alocarea resurselor adiționale către cercetare și inovare. Programele naționale de reformă care trebuie elaborate până în luna aprilie 2011, ar trebui să identifice măsurile specifice care trebuie întreprinse, responsabilii acestor măsuri, iar în cazul existenței unor cheltuieli, modul în care vor fi justificate acestea. Noul Comitet pentru Spațiul european de cercetare (ERAC) ar trebui să își asume responsabilitatea pentru promovarea progreselor din partea statelor membre în punerea în aplicare a unei Uniuni a inovării, asigurând participarea necesară din partea ministerelor industriei și coordonarea cu Grupul pentru politica privind întreprinderile.

Părțile interesate – întreprinderi, autorități locale, parteneri sociali, fundații, ONG-uri - sunt invitate să vină în sprijinul unei Uniuni a inovării. Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor sunt invitate să coopereze cu organizațiile și organismele pe care le reprezintă pentru a mobiliza sprijin, pentru a încuraja inițiativele și pentru a ajuta la diseminarea bunelor practici.

Comisia va facilita discuțiile și schimburile de idei și de bune practici prin intermediul schimburilor online și prin rețelele sociale care se concentrează pe o Uniune a inovării.

Pentru a încuraja în continuare procesul de schimbare și pentru a promova o mentalitate orientată spre inovare, Comisia va convoca o Convenție a inovării pentru a dezbate situația Uniunii inovării, împreună cu dezbaterile Parlamentului European propusă. Această convenție ar trebui să implice participarea miniștrilor, membrilor Parlamentului European, a liderilor din industrie, a decanilor din universități și centre de cercetare, a bancherilor și a investitorilor în capital de risc, a cercetătorilor de vârf, a inovatorilor și, nu în ultimul rând, a cetățenilor Europei.

ANEXA I Instrument de autoevaluare:
Caracteristicile unor sisteme eficace de cercetare și inovare la nivel național și regional

- 1. Promovarea cercetării și a inovării este considerată un instrument de acțiune esențial pentru a susține competitivitatea și crearea de locuri de muncă, pentru a aborda provocările societale majore și a îmbunătăți calitatea vieții și este prezentată ca atare cetățenilor**
 - Acțiunea publică desfășurată în toate domeniile de activitate relevante, printre care educația și dobândirea competențelor, funcționarea piețelor de produse și de servicii, piețele financiare, piețele muncii, spiritul antreprenorial și mediul întreprinderilor, politica industrială, coeziunea/amenajarea teritoriului, infrastructurile/TIC și fiscalitatea, și la toate nivelurile este concepută și pusă în aplicare într-un cadru strategic, coerent și integrat, axat pe stimularea inovării și pe consolidarea bazei de cunoștințe și a cercetării fundamentale.
 - Atunci când politicile și finanțările se concentrează pe priorități specifice, acestea se orientează din ce în ce mai mult către abordarea provocărilor societale majore, precum eficacitatea resurselor, schimbările climatice, sănătatea și îmbătrânirea și către exploatarea avantajului competitiv care rezultă din identificarea noilor soluții pentru a le aborda.
- 2. Elaborarea și punerea în aplicare a unor politici de cercetare și inovare sunt conduse de la cel mai înalt nivel politic și se bazează pe o strategie multianuală. Politicile și instrumentele utilizate vizează exploatarea punctelor forte naționale/regionale actuale sau emergente într-un context al UE („specializare inteligentă”)**
 - O structură de guvern eficace și stabilă, condusă în general de la cel mai înalt nivel politic, definește orientările politice generale într-o perspectivă multianuală și asigură o punere în aplicare durabilă și coordonată în mod corespunzător. Această structură este sprijinită de rețele care reunesc toate părțile interesate relevante, precum industria, autoritățile regionale și locale, parlamentele și cetățenii, favorizând o cultură a inovării și instaurând un climat de încredere reciprocă între știință și societate.
 - O strategie multianuală definește un număr limitat de priorități, precedate de o analiză internațională a punctelor forte și a punctelor slabe la nivel național și regional, a noilor perspective („specializare inteligentă”) și evoluții ale pieței și stabilește un cadru politic și bugetar previzibil. Strategia reflectă în mod corespunzător prioritățile UE, evitând repetările inutile și fragmentarea eforturilor și urmărește în mod activ să exploateze oportunitățile de programare comună și de cooperare transfrontalieră și efectele de pârghie ale instrumentelor UE. Cooperarea bilaterală cu țările terțe se bazează pe o strategie clară și este coordonată, în măsura posibilităților, cu celelalte state membre ale UE.
 - Există un sistem de monitorizare și de verificare eficace, care utilizează pe deplin indicatorii de realizare, analizele comparative internaționale și instrumentele de evaluare ex-post.

3. Politica de inovare este elaborată într-o dimensiune globală, dincolo de cercetarea tehnologică și de aplicațiile sale

- Se promovează în mod activ un concept amplu al inovării în servicii, în îmbunătățirile proceselor și în schimbările organizaționale, în modelele comerciale, în strategia comercială, în strategia de marcă și în proiectare, printre altele prin intermediul realizării unui mai mare număr de lucrări interdisciplinare care reunesc grupuri de utilizatori sau de consumatori în calitate de actori importanți ai unei inovări deschise.
- Politicile axate pe cerere și ofertă sunt elaborate în mod coerent, exploatând și consolidând capacitatea de absorbție a pieței unice.

4. Cercetarea și inovarea beneficiază de investiții publice adecvate și previzibile, axate în special pe stimularea investițiilor private

- Este recunoscut faptul că finanțarea publică joacă un rol important în ceea ce privește furnizarea unei infrastructuri a cunoașterii de înaltă calitate și încurajarea menținerii excelenței în educație și cercetare, inclusiv garantând accesul la infrastructuri de cercetare de nivel mondial, consolidând capacitățile științifice și tehnologice la nivel regional și sprijinind inovarea în special în perioadele de recesiune economică. În consecință, investițiile publice în educație, cercetare și inovare sunt clasificate în ordinea priorităților și înscrise în buget în cadrul unor planuri multianuale, pentru a garanta o previzibilitate și un impact durabil, recurgând, după caz, la Fondurile structurale.
- Finanțările publice sunt concepute pentru a consolida investițiile în sectorul privat. Se analizează și se adoptă soluții de finanțare inovatoare (de exemplu, parteneriate public-privat), precum și stimulente fiscale. Se pun în aplicare reforme pentru a se ține cont de noile evoluții și a se asigura un randament optim al investițiilor.

5. Excelența este un criteriu esențial al politicii de cercetare și educație

- Alocarea fondurilor pentru cercetare are loc tot mai mult pe o bază concurențială, iar echilibrul dintre finanțarea instituțională și finanțarea axată pe proiecte are o justificare clară. Institutele de cercetare sunt evaluate pe baza unor criterii recunoscute la nivel internațional, iar proiectele sunt selectate în funcție de calitatea propunerilor și a rezultatelor preconizate, în cadrul unei evaluări *inter pares* externe. Finanțarea acordată cercetătorilor depășește granițele și institutele. Rezultatele cercetării finanțate din fonduri publice sunt protejate și publicate în condiții care încurajează exploatarea acestora.
- Institutele de învățământ superior și de cercetare se bucură de autonomia necesară pentru a-și organiza activitățile în domeniile educației, cercetării și inovării, pentru a aplica metode de recrutare deschise și pentru a face apel la alte surse de finanțare, cum ar fi acțiunile filantropice.
- Cadrele juridice, financiare și sociale aplicabile carierelor de cercetare, inclusiv studiilor doctorale, oferă condiții suficient de atractive atât pentru bărbați, cât și pentru femei în comparație cu standardele internaționale, în special cu cele din Statele Unite. Ele cuprind condiții favorabile concilierii vieții profesionale cu

cea privată, precum și dezvoltării și formării profesionale. Sunt prevăzute stimulente pentru atragerea talentelor de talie internațională.

6. Sistemele de educație și de formare oferă combinația adecvată a competențelor

- Sunt puse în practică politici și stimulente pentru a asigura un număr suficient de absolvenți de învățământ terțiar în științe, tehnologie, inginerie și matematică, precum și o combinație adecvată de competențe în rândul populației (inclusiv prin intermediul unor sisteme de educație și de formare profesională solide) pe termen mediu și lung.
- Programele de educație și de formare sunt concepute pentru a dezvolta capacitatea persoanelor de a învăța și a dobândi competențe transversale, cum ar fi spiritul critic, rezolvarea problemelor, creativitatea, lucrul în echipă, precum și competențele interculturale și de comunicare. Se acordă o atenție deosebită lipsei competențelor în materie de inovare. Educația și formarea în materie de spirit antreprenorial sunt disponibile pe scară largă sau sunt incluse în programele de studiu. În acest scop, se promovează în mod activ parteneriatele între învățământul formal și alte sectoare.

7. Se promovează în mod activ parteneriatele între instituțiile de învățământ superior, centrele de cercetare și întreprinderi la nivel regional, național și internațional

- În măsura posibilităților, eforturile de cercetare sunt însoțite de instrumente de sprijin pentru comercializarea ideilor inovatoare. Sunt puse în practică politici și instrumente, precum grupuri de inovare/cunoaștere, platforme pentru transferul de cunoștințe și sisteme de cecuri pentru servicii, pentru a încuraja cooperarea și schimbul de cunoștințe și pentru a crea un mediu de lucru mai favorabil IMM-urilor.
- Cercetătorii și inovatorii se pot deplasa cu ușurință între institutele publice și cele private. Există reguli clare privind deținerea drepturilor de proprietate intelectuală, precum și sisteme de schimb și de sprijin, pentru a facilita transferul de cunoștințe și crearea de întreprinderi provenite din cercetarea universitară și pentru a atrage investitori (de capital de risc) și investitori individuali („business angels”).
- Nu există obstacole în calea creării și desfășurării unor parteneriate și colaborări transnaționale.

8. Există condiții-cadru propice investițiilor întreprinderilor în cercetare și dezvoltare, spirit antreprenorial și inovare

- Politicile destinate promovării inovării, spiritului antreprenorial și calității mediului întreprinderilor sunt strâns legate între ele.
- Există condiții favorabile pentru încurajarea unei piețe de capital de risc solide și în creștere, în special pentru investițiile în faze incipiente.

- În conformitate cu legea privind întreprinderile mici pentru Europa³¹ („Small Business Act”), regulile aplicabile creării și funcționării unei întreprinderi sunt simple și concepute din punctul de vedere al IMM-urilor. Cadrul juridic este transparent și actualizat. Regulile sunt aplicate în mod corespunzător. Piețele sunt dinamice și competitive. Se încurajează voința de asumare a riscurilor. Reglementarea în materie de faliment favorizează reorganizarea financiară a întreprinderilor. Întreprinzătorii care nu au avut succes în prima lor activitate nu sunt în niciun fel discriminați.
- Există un sistem de protecție a proprietății intelectuale eficient, accesibil și eficace, care stimulează inovarea și menține stimulentele pentru investiții. Piața produselor și serviciilor inovatoare este actualizată în permanență, prin intermediul unui sistem de standardizare eficient.

9. Ajutoarele publice în favoarea cercetării și inovării în cadrul întreprinderilor sunt simple, ușor accesibile și de înaltă calitate

- Există un număr limitat de sisteme de sprijin bine direcționate, clar diferențiate și ușor accesibile, care furnizează ajutoare la nivelul UE și abordează carențele bine definite ale pieței în ceea ce privește finanțarea privată a inovării.
- Ajutoarele financiare sunt adaptate nevoilor întreprinderilor, în special ale IMM-urilor. Accentul este pus mai degrabă pe rezultate, decât pe mijloacele de producție și pe controale. Birocrația este redusă la minimum, criteriile de selecție sunt clare și termenele de contractare și de plată sunt cât mai scurte posibil. Sistemele de finanțare sunt evaluate periodic și sunt comparate cu sisteme similare din alte țări.
- Finanțările naționale sunt atribuite în cadrul unor proceduri de evaluare internaționale și încurajează cooperarea transnațională. Regulile, procedurile și calendarele sunt armonizate pentru a facilita participarea la programele UE și cooperarea cu alte state membre.
- Sunt acordate adesea ajutoare specifice unor întreprinderi tinere și inovatoare, pentru a le ajuta să își comercializeze rapid ideile și a promova internaționalizarea acestora.

10. Sectorul public este un motor de inovare în sine

- Sectorul public oferă măsuri de stimulare a inovării prin intermediul organizațiilor sale și al prestării de servicii publice.
- Autoritățile recurg periodic la achiziții publice de soluții inovatoare pentru a îmbunătăți serviciile publice, inclusiv prin intermediul unor bugete dedicate. Cererile de oferte se bazează pe specificații de performanță axate pe rezultate, iar contractele sunt atribuite pe baza unor criterii calitative favorabile soluțiilor inovatoare, precum analiza ciclului de viață, și nu doar pe baza celui mai scăzut preț. Sunt exploatate posibilitățile de a organiza achiziții publice comune.

³¹ „Gândiți mai întâi la scară mică”: Prioritate pentru IMM-uri. Un „Small Business Act” pentru Europa. COM (2008) 374.

- În măsura posibilităților, datele aflate în posesia guvernelor sunt furnizate gratuit, în calitate de resurse pentru inovare.

ANEXA II

Tablou de bord privind rezultatele cercetării și inovării

Lista de indicatori de mai jos va constitui baza unui tablou de bord anual privind rezultatele, în cadrul monitorizării inițiativei „O Uniune a inovării”. Datele, extrase din statisticile disponibile cele mai recente, vor fi prezentate pentru fiecare stat membru, pentru Uniunea Europeană și pentru principalele țări terțe. Se vor depune eforturi pentru a pune la dispoziția statelor membre ale UE datele disponibile la nivel regional (subnațional). Tabloul de bord va fi menținut până în anul 2020 și va face obiectul unor revizui periodice, în funcție de disponibilitatea unor noi surse de date și/sau a unor noi orientări politice. Comisia va urmări elaborarea unui indicator de performanță suplimentar care să reflecte defalcarea pe sexe pentru a fi inclus în tabloul de bord.

Indicator	Sursa de date
FACTORI	
Resurse umane	
1.1.1 Noi absolvenți de doctorat (ISCED 6) la o populație de 1 000 persoane cu vârsta cuprinsă între 25-34 de ani*	Eurostat
1.1.2 Procentaj din populație cu vârste cuprinse între 30-34 de ani absolvenți de învățământ terțiar *	Eurostat
1.1.3 Procentaj de tineri cu vârsta cuprinsă între 20-24 de ani care au atins minimum ciclul superior al învățământului secundar *	Eurostat
Sisteme deschise, excelente și atractive	
1.2.1 Co-publicații științifice internaționale la o populație de un milion de locuitori	Thomson/Scopus
1.2.2 Publicații științifice printre primele 10% cele mai citate publicații internaționale ca % din publicațiile științifice totale ale țării	Thomson/Scopus
1.2.3 Studenți doctoranzi din afara UE ³² la o populație de un milion de locuitori	Eurostat/OCDE
Finanțe și sprijin	
1.3.1 Cheltuieli publice din domeniul cercetării și dezvoltării ca % din PIB	Eurostat
1.3.2 Capital de risc (în faza inițială, de extindere și înlocuire) ca % din PIB	EVCA/Eurostat
ACTIVITĂȚI ALE SOCIETĂȚILOR	
Investiții ale societăților	
2.1.1 Cheltuieli ale întreprinderilor în domeniul cercetării și dezvoltării ca % din PIB	Eurostat
2.1.2 Cheltuieli cu inovarea care nu aparțin domeniului cercetării și dezvoltării ca	Eurostat

³²

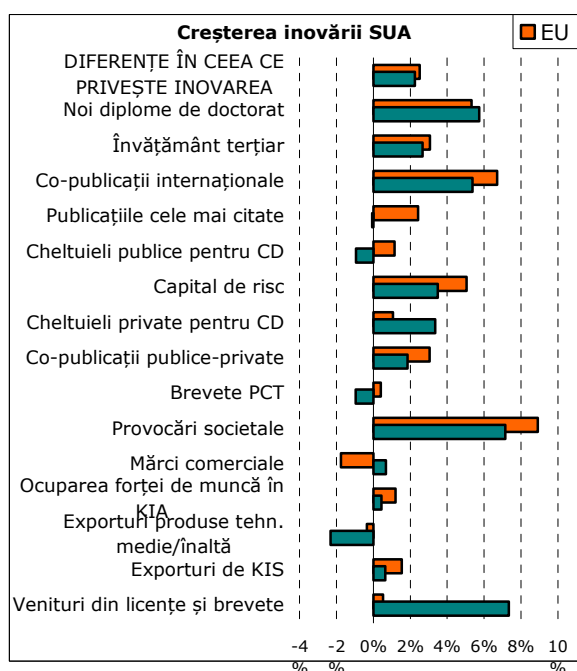
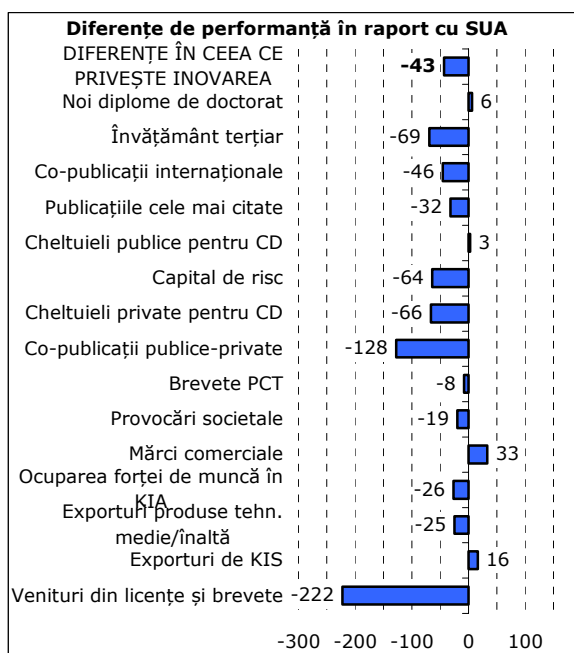
Studenți doctoranzi externi pentru țări neeuropene.

% din cifra de afaceri	
Legături și spirit antreprenorial	
2.2.1 IMM-uri inovatoare pe plan intern ca % din IMM-uri	Eurostat
2.2.2 IMM-uri inovatoare care cooperează cu altele ca % din IMM-uri	Eurostat
2.2.3 Co-publicații aparținând sectorului public-privat la o populație de un milion de locuitori	Thomson/Scopus
Active de natură intelectuală	
2.3.1 Cereri de brevete PCT per miliard PIB (în EUR PCS)	Eurostat
2.3.2 Cereri de brevete PCT în provocări societale (în EUR PCS) per miliard PIB (în EUR PCS) (atenuarea schimbărilor climatice; sănătate)	OCDE
2.3.1 Mărci comerciale ale Uniunii per miliard PIB (în EUR PCS)	OAPI/Eurostat
2.3.1 Proiecte ale Uniunii per miliard PIB (în EUR PCS)	OAPI/Eurostat
REALIZĂRI	
Inovatori	
3.1.1 IMM-uri (cu mai mult de 10 angajați) care introduc inovații privind produsele sau procesele ca % din IMM-uri	Eurostat
3.1.2 IMM-uri (cu mai mult de 10 angajați) care introduc inovații de marketing sau organizaționale ca % din IMM-uri	Eurostat
3.1.3 Întreprinderi cu creștere rapidă (cu mai mult de 10 angajați) ca % din totalul întreprinderilor ³³	Eurostat
Efecte economice	
3.2.1 Ocuparea forței de muncă în activități care implică un grad ridicat de cunoștințe (producție și servicii) ca % din totalul forței de muncă ocupate	Eurostat
3.2.2 Produse exportate de medie și înaltă tehnologie ca % din totalul produselor exportate	UN/Eurostat
3.2.3 Servicii cu grad ridicat de cunoștințe exportate ca % din totalul serviciilor exportate	UN/Eurostat
3.2.4 Vânzări de inovații noi pentru piață și noi pentru întreprindere ca % din cifra de afaceri	Eurostat
3.2.5 Venituri din licențe sau brevete din străinătate ca % din PIB	Eurostat

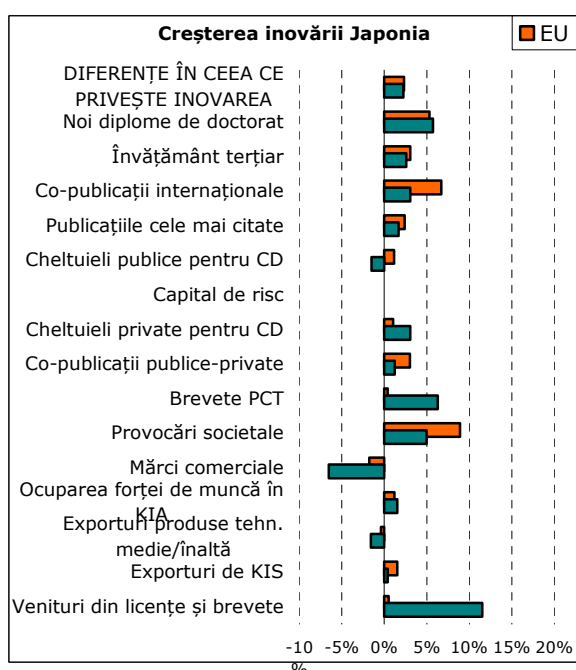
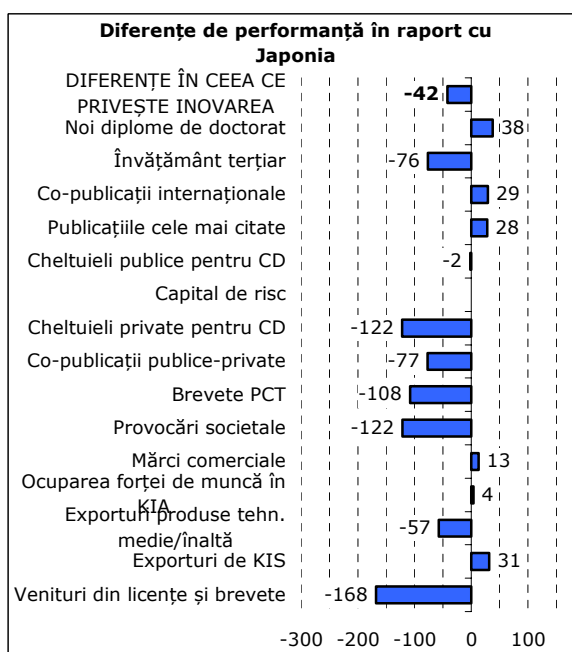
**Defalcarea pe sexe urmează a fi furnizată pentru acești indicatori.*

Comparația între UE și SUA

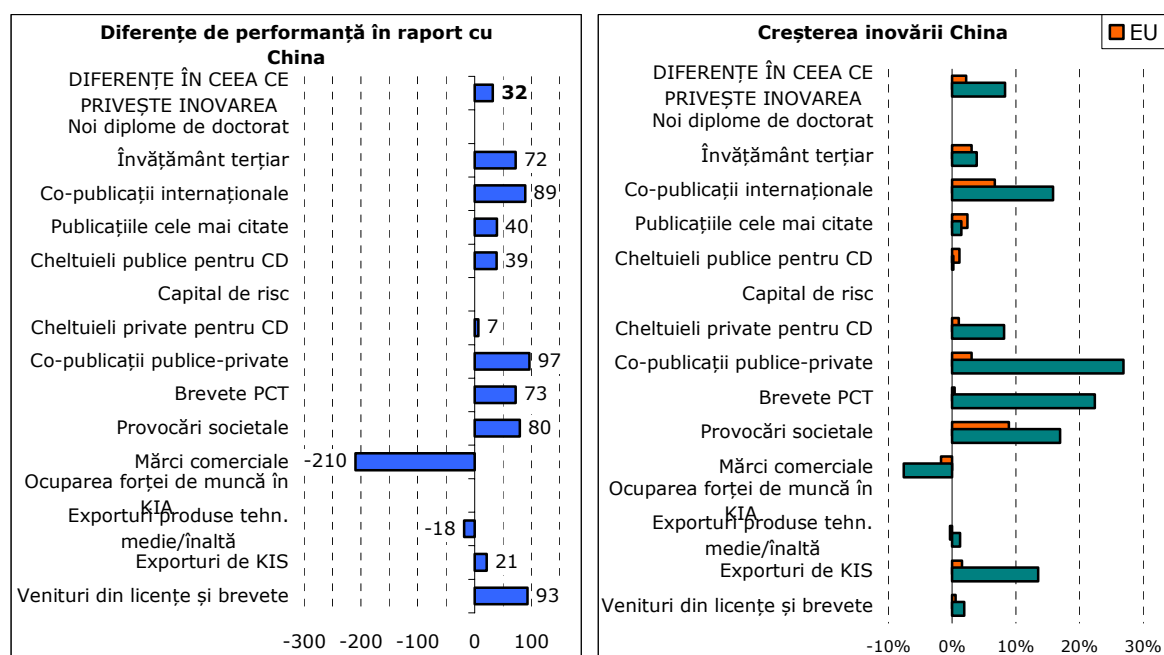
³³ Sub rezerva verificării disponibilității informațiilor până în 2011.

Comparația între UE și Japonia

Comparația între UE și China

Notă: Comparații bazate pe datele disponibile cele mai recente: 2008 pentru toți indicatorii cu excepția: co-publicațiilor internaționale (2009); celor mai citate publicații (2007); co-publicațiilor publice-private (2007); Brevetelor PCT (2007); ocupării forței de muncă în activități care implică un grad ridicat de cunoștințe (2007) Pentru Japonia: nu sunt disponibile date pentru capitalul de risc iar cele mai recente privind ocuparea forței de muncă în activități care implica un grad ridicat de cunoștințe sunt din 2005. Pentru China: nu sunt disponibile pentru noile diplome de doctorat, capital de risc, costul brevetelor, ocuparea forței de muncă în activități care implica un grad ridicat de cunoștințe.

ANEXA III

Parteneriate europene pentru inovare

Obiectivele și domeniul de aplicare a unui parteneriat european pentru inovare pilot în domeniul îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate

1. Obiectivul parteneriatului

Întrucât generația născută după cel de al doilea război mondial (*baby-boom*) se pensionează, populația peste 60 de ani crește de două ori mai repede decât înainte de 2007, și anume cu aproape două milioane de persoane pe an. Până în 2050, numărul populației peste 50 de ani va spori cu 35% și cea peste 85 de ani se va tripla. Dacă situația bolilor pentru aceste categorii de vârstă ar rămâne la nivelul actual, mai multe milioane de europeni vor suferi de afecțiuni precum bolile neurodegenerative (Alzheimer/Parkinson) și altele precum cancerul și bolile cardiovasculare, care sunt predominante la o vârstă înaintată. Acest fapt impune intensificarea activităților de descoperire și de desfășurare a testelor, depistării și diagnosticării (neinvazive), a medicamentelor și tratamentelor pentru prevenirea și remedierea acestor boli. În plus, soluții inovatoare, inclusiv TIC și alte tehnologii au potențialul de a furniza o medicină și o asistență socială/medicală personalizate de înaltă calitate, sporind în același timp eficiența sistemelor noastre de sănătate.

Scăderea numărului populației active, combinată cu creșterea proporției de pensionari va exercita presiuni suplimentare asupra sistemelor noastre de protecție socială începând cu următorii ani. În același timp, soluționarea nevoilor specifice ale populației în vârstă deschide noi oportunități de piață pentru cei care reușesc să conceapă soluții inteligente și inovatoare la provocările cu care se va confrunta o populație în vârstă cum ar fi izolarea socială, o incidență sporită a căderilor și o mobilitate redusă. Găsirea unor inovații care să permită persoanelor în vârstă să trăiască mai sănătos și în mod independent mai mult timp nu va aduce numai avantaje societale semnificative, dar și avantaje economice importante.

Obiectivele parteneriatelor pentru inovare sunt, ca până în 2020 să permită cetățenilor noștri să trăiască mai mult în mod independent și în condiții bune de sănătate, prin creșterea numărului mediu de ani de viață sănătoși cu 2 ani și, atingând acest obiectiv, să îmbunătățească durabilitatea și eficiența sistemelor noastre sociale și de sănătate, și să creeze o piață a UE și mondială pentru produse și servicii inovatoare cu noi oportunități pentru întreprinderile din UE.

2. Furnizarea și desfășurarea instrumentelor

Parteneriatele pentru o îmbătrânire activă și în condiții bune de sănătate vor dispune de:

o componentă solidă de cercetare, acolo unde este posibil, care să ducă la descoperirea de noi medicamente pentru persoanele în vârstă, noi tratamente sau instrumente de diagnosticare, noi abordări instituționale și organizaționale și noi soluții care să permită o calitate mai bună a vieții pentru persoanele în vârstă. Cercetarea poate fi realizată fie prin lansarea unor noi programe/proiecte de cercetare (în special utilizând sistemele precomerciale de achiziții publice) sau prin coordonarea programelor de cercetare existente (cum s-a întâmplat deja în cazul Alzheimer sau îmbătrânirii în cadrul inițiativei de programare comună a UE).

Teste demonstrative, pilot și pe scară largă care implică persoane în vârstă, pacienți, persoane care acordă îngrijire, unități de asistență medicală, unități de acordare de asistență la domiciliu și de îngrijire socio-medicală, infrastructura TIC, etc. pentru a testa soluții pe scară suficient de largă în mod coordonat între diferite țări și diferite contexte. Aceste proiecte demonstrative

vor trebui să se desfășoare între diferite localități, asigurând în același timp comparabilitatea și interoperabilitatea. Aceste teste pot fi sprijinite de instrumente la nivelul UE și național cum ar fi fondurile structurale, Banca Europeană de Investiții și fondurile destinate inovării la nivel național și european.

Accelerarea creării condițiilor-cadru și a cererii necesare, care vor trebui să includă reguli de îmbunătățire a experimentelor și testărilor clinice, proceduri de evaluare accelerată a noilor medicamente de către Agenția Europeană pentru Medicamente, brevetare și protecție prin brevetare, dispoziții de reglementare cum ar fi măsurile de protecție a datelor medicale și personale, rambursare prin sistemele naționale de asigurări de sănătate și achiziții publice coordonate de către sectorul public (rețele între administrațiile publice), asigurând interoperabilitate și standardizarea și specificațiile de referință pentru noile echipamente și servicii pentru telemedicină și autonomie, instituind un fond pentru inovații în domeniul îngrijirii și pentru boli orfane și abordând posibilele obstacole la accesul pe piață în țări terțe.

Ar trebui de asemenea să se identifice (atât în cercetare și dezvoltare, cât și în aspecte conexe, cum ar fi standardizarea) domeniile în care ar fi necesară sau dezirabilă cooperarea cu țări terțe.

Aceasta s-ar traduce printr-o serie limitată de pachete de lucru care propun acțiuni vizând realizarea obiectivelor strategice:

- identificarea și punerea în aplicare a unor soluții inovatoare, teste clinice, medicamente și tratamente, pentru a combate și trata bolile legate de vârstă (cum ar fi Alzheimer, Parkinson, cancerul, diabetul, bolile cardiovasculare și alte boli cronice), furnizând în același timp sprijin public pentru cercetarea privind bolile mai puțin frecvente, rare sau orfane legate de vârstă (care nu atrag suficientă atenție din partea finanțărilor private pentru cercetare);
- elaborarea unor politici inovatoare și a unor modele comerciale pentru sisteme de sănătate și asistență socială mai integrate pentru persoanele în vârstă, care să îmbunătățească asistența la domiciliu și auto-îngrijirea; precum și adaptarea și punerea în aplicare pe scară largă a unor soluții inovatoare (inclusiv bazate pe TIC) pentru îngrijirea pe termen lung a persoanelor în vârstă, cum ar fi gestionarea bolilor cronice. Acest pachet de lucru va include, de asemenea, încurajarea achizițiilor publice și cooperarea între UE și HTA va contribui în egală măsură la acest obiectiv. Promovarea dezvoltării și introducerii de soluții inovatoare, inclusiv bazate pe TIC și pe alte tehnologii, pentru produse, aparate și servicii, adaptate pentru persoanele în vârstă, pentru a le ajuta să ducă o viață mai activă și autonomă, cum ar fi sisteme de alarmă și securitate, ajutor pentru activități cotidiene, prevenirea căderilor, servicii de interacțiune socială și robotică casnică și acces specific la internet.

3. Actori și guvernare

Pentru a reuși, Comisia intenționează să reunească și să construiască un angajament activ și susținut al tuturor **actorilor cheie ai UE** în acest domeniu. Aceștia sunt nu numai autoritățile publice și de reglementare ale UE și ale statelor membre, organismele de standardizare și cei care lucrează în domeniul achizițiilor publice dar și reprezentanți din partea autorităților din domeniul sănătății și asistenței sociale, personalului medical și din partea institutelor de cercetare în domeniul sănătății și geriatriei. Implicarea sectorului privat va include industria produselor farmaceutice și a biotehnologiei, producătorii de aparatură medicală și de asistență medicală, industria TIC, sectorul sănătății și al asigurărilor sociale și furnizorii de capital (de

risc). Reprezentanții grupurilor de utilizatori din categoria persoanelor în vârstă și ai organizațiilor de sănătate vor avea de jucat un rol important în parteneriat.

Responsabilitatea pentru punerea în aplicare cu succes a parteneriatului pentru o îmbătrânire activă și în condiții bune de sănătate va reveni comisarilor pentru sănătate și pentru agenda digitală în contextul global al guvernantei inițiativei-pilot „O Uniune a inovării”. Comisia va invita părțile interesate din grupurile menționate anterior pentru a participa la parteneriat. Un comitet director va fi înființat, incluzând reprezentanți la nivel înalt din statele membre, profesioniști din industrie și din sectorul îngrijirii persoanelor în vârstă, pentru a asigura o punere în aplicare eficientă și în termenul prevăzut. Comitetul director va supraveghea activitatea celor trei grupuri de lucru, constituite din experți, practicieni și utilizatori, care se va axa pe elaborarea și punerea în aplicare a pachetelor de lucru.

Parteneriatul ar trebui să ducă la creșterea eficienței pentru toți participanții. Comisia, pe de o parte, va raționaliza și simplifica inițiativele existente în acest domeniu. De exemplu, platformele tehnologice relevante, programarea comună, inițiativele privind piețele-pilot și alte proiecte relevante finanțate de programele-cadru ale UE vor fi integrate în parteneriat.

Prima sarcină a comitetului director va fi - cu asistența grupurilor de lucru - să redacteze, în termen de șase luni, un program de lucru strategic care să definească o agendă de cercetare și prioritățile pentru proiectele demonstrative și punerea în aplicare pe scară largă, identificarea metodelor de regrupare a expertizei, evaluând nivelul de finanțare necesar și surselor acesteia și să specifice desfășurarea de instrumente și politici pentru rezultate accelerate în cercetare și inovare și pentru a introduce produse și servicii pe piață fără întârzieri inutile. Aceasta ar trebui să includă o analiză aprofundată a nevoilor de cercetare și a acțiunilor deja întreprinse pentru a evita suprapunerea eforturilor și pentru a garanta faptul că parteneriatul se poate dezvolta pe baza celor mai recente cunoștințe și experiențe disponibile. Se definesc repere precise și instrumente de monitorizare pentru punerea în aplicare. Un grup specific de lucru va sprijini comitetul director în elaborarea indicatorilor de monitorizare și colectarea datelor.

Alte parteneriate pentru inovare potențiale examinate până în prezent de Comisie

Orașe inteligente

Până în 2020, și luând 2010 ca punct de plecare, obiectul este sprijinirea unui număr de orașe europene inovatoare (cu o populație totală de cel puțin 20 de milioane de locuitori) în reducerea emisiilor lor de CO₂ cu mai mult de 20%, crescând ponderea energiei regenerabile din energia utilizată pentru aprovizionarea cu electricitate, căldură și a sistemelor de răcire cu 20% și sporind eficiența energetică la utilizatorii finali cu 20%. Parteneriatul va demonstra posibilitatea unor progrese rapide înspre obiectivele politicilor UE în domeniul energiei și schimbărilor climatice la nivel local arătându-le în același timp cetățenilor că economiile locale și calitatea vieții pot fi îmbunătățite prin investiții în eficiență energetică, sursele de energie regenerabilă și soluții de gestionare a sistemului energetic, inclusiv contorizarea inteligentă și utilizarea inovațiilor TIC, precum și un transport urban mai eficient.

O Europă care utilizează apa în mod eficient

Obiectivul parteneriatului este acela de a promova acțiuni care pot accelera inovări în sectorul apei și de a înlătura obstacolele din cale inovării. Acțiunile vizează realizarea obiectivelor politicii UE în domeniul apei reducând în același timp impactul consumului de apă (amprenta asupra apei), îmbunătățind siguranța apei și promovând poziția de lider mondial al industriei apei din Europa.

Furnizarea durabilă a materiilor prime neenergetice pentru o societate modernă

Obiectivul constă în asigurarea unui lanț de aprovizionare sigur și obținerea unui management eficient și durabil al materiilor prime neenergetice de-a lungul întregului lanț valoric. Acest lucru este cu atât mai necesar pentru a furniza un răspuns către diversele provocări societale existente. Demonstrarea a zece uzine-pilot inovatoare pentru extracția materiilor prime, prelucrarea și reciclarea acestora și găsirea de alternative pentru cel puțin trei utilizări-cheie a materiilor prime esențiale sprijină acest parteneriat.

Mobilitate inteligentă pentru cetățenii și întreprinderile din Europa

Obiectivul acestui parteneriat este de a echipa Europa cu servicii de călătorie „door-to-door” fără întreruperi și cu o logistică eficientă prin promovarea unei dezvoltări și puneri în aplicare pe scară largă și coordonată a sistemelor inteligente de transport (SIT). Parteneriatul pentru inovare se va dezvolta pe baza rezultatelor disponibile din cercetare și dezvoltare și le va duce mai departe spre inovare și implementare operațională concretă, combinată cu o cercetare continuă, cu politici și măsuri legislative.

Productivitatea și durabilitatea agriculturii

Cererea mondială de produse alimentare va crește în mod masiv în următoarele două decenii. Obiectivul acestui parteneriat este acela de a promova un sector agricol care utilizează resursele în mod eficient, este productiv și cu emisii reduse – ceea ce conlucrează în armonie cu resursele esențiale naturale de care depinde agricultura, și anume solul și apa. Obiectivul este de a oferi o aprovizionare sigură și constantă de produse alimentare, hrană pentru animale și biomateriale – atât produse existente cât și produse noi. Este necesar să se îmbunătățească procedurile de protejare a mediului, de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a acestora. Parteneriatele vor construi o punte între cercetarea și tehnologia de avangardă și producătorii agricoli, întreprinderile și serviciile de consiliere care au nevoie de ele.